

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 23. V aastakäik

1. detsembril 1930.

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lait. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00
Poolaastas . . .	„ 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 „ . . .	„ 22.00
Välismaale . . .	„ 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 „ . . .	„ 12.00
Poolaastas . . .	„ 3.00	12—2 p. l.	Kaanekülgedel—kokkuleppel	

SISU: Kinnisvaramaks kaubaaitadelt liig kõrge. Peatükk kauplemisõigusest. Kuidas arendada meie kaubalaevastikku. Linaturu väljavaated. Meie majanduspoliitika õisi. Kaubandus-tööstuskoda Teataja kirjavahetus. Tollikrediidid tahetakse lõpetada. Linakaavatajate raske seisukord Ärideregister. Abieluvaramuse lahutamise lepinguid Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt, Turgude ülevaade. Välisbörsid Kaubahindu. Tallinna börsi kursiaedel.

Kinnisvaramaks kaubaaitadelt liig kõrge.

Aidad ei leia täielist kasutamist.

Tallinna linnavolikogu vastavate otsuste põhjal võetakse kinnisvaramaksu linna heaks liikumata varandustelt, millised kasutatakse kaubanduse või tööstuse otstarbeks, 2% nende maksumisest hinnast. Kinnisvaramaksu alla kuuluvad tööstus- ja kaubandusasutised hinnatakse maksustamiseks nende tõelise väärtuse järgi ühes kõigi sisseseadete, masinate ja muude päraldistega ning nende asutiste ja õue all oleva maa, mille juures kinnisvaral asuvate hoonete väärtus määratakse kindlaks nende materjali hinna järgi, kuna maa-ala väärtuse kindlaksmääramisel peab võetama arvesse müügihindu või pantimise hindamist. Tähendatud kinnisvarade korraspidamiseks arvatakse maha hoonete jne. hinnast (välja arvatud maa hind) teatud summad, mis kinnisvaramaksu alla ei kuulu. Kaubaaitade korraspidamise kuludeks arvatakse maha hindamise summast 25%.

Ülaltoodud aluseil on hinnatud ka Tallinna vanemaile kaubanduslikele ettevõtetele kuuluvad kinnisvarad suuremate maa-aladega, millele asuvad suured kaubaaidad.

Nendel kinnisvaradel asuvad hooned — kaubaaidad — on kõik, peale mõne erandi, ehitatud

enne maailmasõja algust, suurem osa nendest on püstitatud 40—60 aastat tagasi (on isegi ehitisi 1840. aastast), suurte partiide teravilja, linade jne. mahutamiseks, missuguseid kaupu miljonite puudades sise-Venemaalt Tallinna kaudu veeti välja välismaale. Vastavalt tolle aja nõudeile ehitati aidad kõrged, et ruumist ei tuleks puudust, ja nende mahutus leidis kuni maailmasõja alguseni ja isegi veel sõjaajal täielist arakusutamist. Nüüd aga, mil igasugune transiitkaubandus on täiesti soigus ja sääraseid saadetisi enam ladudesse ei tule, puudub ka võimalus aidade mahutatud kõrguse suhtes ära kasutada ja kasutamist leiab ainult põranda pindala. Selle tagajärjel on muidugi ka hoonete tulutoovus tunduvalt langenud ja nende üleliigne kõrgus praegusel oludel ei anna mingisuguseid sissetulekuid. Just vastuoksa — hoonete kõrgus nõuab ainult üleliigseid kulusid, kuna hoonete vanaduse tõttu nende alaliste remontide peale kulutatakse suuri summasid. Vähemalt tulevad parandada katused, sest muidu rikutakse vihmast needki vähesed kaubad, mis praegu on ladudes. Samuti tuleb teha ka teisi hädatarvilisi remont-töid, et hoida ära hoonete täielist hävinemist,

sest võivad ju siiski tulla veel ajad, mil aidad jälle täies ulatuses oma otstarvet täidavad. Tuleb veel võtta arvesse asjaolu, et riik on ehitatud sadamasse ladusid rohkem kui tarvis ja selle läbi on sadama ümbruskonnas asuvad eraomanike laod, rääkimata veel sadamast kaugemal asuvaist ladudest, muutunud väärtusetuks. Kõik need asjaolud on mõjunud kinnisvarade tulutoovusele, kogukonna maksud aga on võrreldes endiste aegadega mitu korda suurenenud ja lasuvad raske koormana kinnisvaradel. Kinnisvarade sissetulekud, mis praeguse ärielu kriisi-ajajärgu tõttu iga aastaga vähenevad, ei kata enam nende alalhoidmise kulusid ja tuleb otsida abinõusid, et kinnisvarade tulusid ja kulusid vähemalt tasakaalugi viia, kuna ülejääkidest, mida iga kinnisvara peaks andma, praegusel ajal ei saa olla juttugi.

Kinnisvarade aitade mahutuse ja hooneist vabade maa-alade ärakasutamise võimalustest enne maailmasõda ja praegusel ajal kõnelevad selget keelt statistilised andmed, mis on võetud Tallinna Börsikomitee enne-sõjaaegseist kaupade liikumise kohta käivaist ülevaateist ja Tallinna linna 1929. a. statistilisest aastaraamatust:

Kaupade liikumine Tallinna sadamas:

A. Sissevedu raudteel sise-Venemaalt Tallinna:

	Teravili (rukis, nisu, oder, kaer, herned) ja linaseemned	Lina ja muud kiudained
1909. a.	13.228.361 puuda	1.103.037 puuda
1910. "	16.610.848 "	818.780 "
1911. "	11.957.703 "	628.085 "
1912. "	10.727.227 "	1.270.214 "
1913. "	7.217.827 "	713.456 "

B. Väljavedu veeteel Tallinnast välismaale:

	Teravili ja linaseemned	Lina ja muud kiudained
1909. a.	9.362.528 puuda	1.257.645 puuda
1910. a.	11.098.664 "	1.072.392 "
1911. a.	9.704.559 "	1.045.051 "
1912. a.	3.279.119 "	1.256.138 "
1913. a.	7.917.470 "	997.744 "

C. Puuvilla sissevedu veeteel Tallinna ja väljavedu raudteel sise-Venemaale:

	Sissevedu	Väljavedu
1905. a.	3.281.188 puuda	3.495.985 puuda
1906. "	3.105.429 "	3.150.435 "
1907. "	3.711.562 "	3.369.247 "
1908. "	5.330.882 "	5.150.148 "
1909. "	2.774.770 "	2.815.984 "
1910. "	2.705.847 "	2.722.130 "

Väliskaubanduse käik Tallinna sadama kaudu 1928. a.

	Sissevedu	Väljavedu
A. Tera- ja jahvatatud vilja, kartul ja loomatoit . . . tonn.	118.988 ¹⁾	31.629 ²⁾
ehk puudades	7.258.268	1.929.369
B. Puuvill, lina ja muud kiudained . . . tonn.	8.409 ³⁾	4.037 ⁴⁾
ehk puudades	512.949	246.257

Selles arvus:

1) teravilja . . . — 5.823.609 puuda	} Riigi Statistika Keskbüroo andmete järgi.
jahu . . . — 499.651 "	
2) kartuleid . . . — 1.830.061 "	
3) puuvilla . . . — 325.425 "	
4) lina . . . — 203.923 "	

Kui võtta, näiteks, aitade suhtes teravilja sisse- ja väljavedu 1912. a., siis näeme, et teravilja sissevedu raudteel Tallinna on 10.727.227 p., väljavedu 3.379.119 p.; sisseveetud teraviljast on mahutatud Tallinna elevaatori 2.033.902 p., kuna ülejäänud, ja nimelt suurem, osa on läinud eraomanike ladudesse. Et tähendatud aastal väljavedu võrreldes sisseveoga on kolm korda vähem, siis on eraomanike aidad kauemat aega teraviljakaupade all kinni olnud ja nende hoonete mahutus on leidnud täielist kasutamist. Ka aastail, mil kaupade sisse- ja väljavedu oli ligikaudselt ühevõrdne, on aidad ikka leidnud täielist ärakasutamist ja laod on olnud kuude viisi lagedeni teraviljaga täidetud.

Andmed 1928. a. kohta näitavad, et tähendatud aastal oli tera- ja jahvatatud vilja ning loomatoidu sissevedu Tallinna veeteel 118.988 tn. ehk 7.258.268 p., kuna samade ainete ja kartuli väljavedu ulatus 31.629 tn. ehk 1.929.369 p. Sisseveetud on peaaegselt teravilja ja nimelt: 5.823.609 p., mille juures teravili on otsekohe, möödudes eraomanike aitadest, juhitud jahuveikesse, kust see juba jahuna on üle maa laiali saadetud. Jahu on tulnud sisse 499.651 p., kuid ka see toiduaine on otseteed läinud kas Tallinna või maakondade linnadesse suuremate kaupmeeste ladudesse. Välja veetud on peaaegu ainult kartuleid ja nimelt: 1.830.061 p., milliste laadimine sünnib otsekohe vaguneist laevale.

Sellest selgub, et aidad, mis omal ajal on ehitatud kõrgete ruumidena teravilja, linade ja teiste sääraste kaupade mahutamiseks, ei mängi enam mingisugust osa praeguse aja sisse- ja väljaveos. Kasutamist leiab vahest ainult nende põranda pindala ja seegi juhulike kaupade laoks.

Mis puutub kinnisvara vabadesse maa-aladesse, mis omal ajal kasutati ära peamiselt puuvilla laduplatsideks, siis näitavad jällegi statistilised arvud, et ka siin niisugused võimalused praegusel ajal puuduvad.

Need partiid puuvilla miljoneis puudades, mis enne-maailmasõjaaegseil aastail Tallinna sisse veeti, seisid jällegi kauemat aega eraomanike laduplatsidel, enne kui nad siit raudteel edasi saadeti, mis andis muidugi suuremaid tulusid. 1928. a. on Tallinna puuvilla tulnud sisse ainult 5335 tn. ehk 325.435 p. ja seegi on läinud otse-teed vabrikuisse ümbertöötamisele.

Kõik need asjaolud kinnisvarade kasutamise suhtes räägivad selget keelt nende omanike kahjuks, kuid just need alused on toonud esile niisuguseid nähtusi, et kinnisvarad, millede kasutamine olude sunnil on piiratud ja millede sissetulekud seetõttu vähenenud, on maksustatud seevõrra kõrgelt, et oleks täiesti mõttetu nendel asuvate hoonete hävimist ära hoida, kuna hävimise või mahalõhkumise puhul kinnisvaramaks väheneks.

Linna rahaasjanduse osakonna hindamise jaoskond on kinnisvarade hindamisel käinud temale linnavolikogu poolt antud juhtnõõride kohaselt, kuid just need alused on toonud esile niisuguseid nähtusi, et kinnisvarad, millede kasutamine olude sunnil on piiratud ja millede sissetulekud seetõttu vähenenud, on maksustatud seevõrra kõrgelt, et oleks täiesti mõttetu nendel asuvate hoonete hävimist ära hoida, kuna hävimise või mahalõhkumise puhul kinnisvaramaks väheneks.

Kinnisvaradel asuvate hoonete hindamisel on võetud aluseks hoonete maht ja praeguse aja ligikaudsed üksikhinnad niisuguste ehituste püstitamiseks. Et aidad on kõrged ja seetõttu ka nende maht suur, siis on üksikute hoonete hindamise summad saadud suured; siis juure tuleb veel maa-alade väärtus, mis ka on õige kõrgelt hinnatud, ja niisuguse hindamise tagajärjel on kujunenud üksikute kinnisvarade üldine hinda-

mise summa, mille alusel sünnib maksustamine, liig suureks, mis ei seisa sugugi kooskõlas kinnisvarade praeguse aja kasutamise võimalustega ja nende sissetulekutega.

Tallinna linnavolikogu on isegi juba jõudnud arusaamisele, et hooned, mis on püstitatud enne-maailmasõjaaegseile oludele vastavalt ja praegu täiel määral kasutamist ei leia, ei saa linna heaks maksustada ühel määral niisuguste kinnisvaradega, missugused praegustel aegadel oma otstarvet täidavad.

Eestimaa Vabrikantide Ühisuse märgukirja puhul on linnavolikogu 1928. a. ajutise juhatuskirjana lubanud linnavalitsusele vabrikute ja tehaste ning muude tööstusettevõtete pealt, mis on maksustatud väärtuse järgi ja millede hooned kas seisavad täiesti kasutamata või kasutatakse osaliselt või jälle liig suurte ruumide tõttu ei vasta seal tegutseva tööstuse otstarbele, alandada linna kinnisvaramaksu teatud normideni.

Kuna ka mitmed kaubanduslikud ettevõtted nende kinnisvaradel asuvate aitade suhtes on samasuguses seisukorras, nagu mitmed vabrikud ja tööstusettevõtted oma hoonetega, millede kohta tähendatud linnavolikogu otsus on maksev, siis tuleks ka nende kinnisvarade maksustamisel teha erand ja maksustamist toimida samadel alustel.

Eelpooltoodud asjaolusid arvesse võttes on aitade omanikud pöörnud linnavalitsuse poole palvega esineda linnavolikogule ettepanekuga, et ülaltähendatud linnavolikogu otsust kinnisvarade maksustamise asjus laiendataks ka vastavate kaubanduslike ettevõtete kinnisvarade peale, et seega nende maksukoormat kergendada.

Ka Kaubandus-tööstuskoda on oma poolt selles asjas astunud samme, et see küsimus leiaks õiglast lahendamist.

Peatükk kauplemisõigusest.

**Kel on lubatud norra seaduste järgi avada kaubanduslik kauplus?
Mis nõutakse norra kaupmehelt?**

R. Berendsen.

Skandinaavia maksuseadusi on meile sagedasti seatud eeskujuks, kuid selgub, et ka mõned teised Skandinaavia seadused, mis kaubanduslikku tegevust reguleerivad, on tähelepanavald. Meil on pöördud neile vähe tähelepanu, kuna meie seadusandlus on rohkem kesk-euroopa seadusandluse mõju all. Siiski oleks õpetlik aegajalt võtta vaatlusele, kuidas üks või teine küsimus Skandinaavia riikides on lahendatud.

Nende ridade kirjutajal on olnud võimalus tutvuda Norra uue kauplemiseseadusega. See seadus on 21. juunil 1929. a. stortinki (riigipäeva) poolt vastu võetud ja 31. jaanuaril 1930. a. mõnede muudatustega täiendatud ning parandatud. Kuna see seadus seega on üks uuemaist, siis on ta seda huvitavam. Huvitust enese vastu tõstab ta ka veel selle poolest, et näitab, kel lubatakse Norras avada kaubanduslik kaup-

lus ja mida norra kaupmehelt nõutakse. Kuna meil alalõpmata nurisetakse kaupluste ülisuure arvu üle äga peeta loomulikku seda, et igapäev, kel äga jätkub jõudu äritunnistuse lunastamiseks, lubatakse avada kauplus, siis on meil eriti õpetlik panna tähele, kuidas on korraldatud see asi Norras. Alamal võtamegi selle lähemale vaatlemisele.

Kõigepealt tuleb tähendada, et kauplemine Norras jagub kahte peaossa: kaubanduslik kauplus ja n. n. vabakaupluse pidamine. Esimesse liiki kuuluvad tõelised kaupmehed, kes kaupluse tegevuseks peavad lunastama vastava äritunnistuse ja maksuma börsimaksu (umbes meie puhaskasumaks ja kaubandus-tööstuskoja maks). Vabakaupluse pidajad võrduvad umbes meie võrtspoondikele, kes kauplevad ainete ja asjadega, millega kauplemine on kõigile vaba; viimast liiki kaupluste pidajad ei lunasta äritunnistust, vaid neid registreeritakse kas omavalitsuses või lensmanni (politseikomissari) juures. Vabakaupluse pidajad maksavad omavalitsuse heaks igal aastal teatavat väikest maksu. Vabakaupluse pidajate ja säärase äride kohta ei ole maksvad need eeskirjad, milliseid seadus annab kaubandusliku kaupluse pidamiseks.

Ükskõik millise kaupluse pidamiseks seadus seab üles nõudmise, et kauplemise õiguste võtja peab olema riigielanik, s. o. isik, kes on elanud Norras vahetpidamata vähemalt 2 aastat ja elab siin edasi; riigielanikega üheõiguslikeks peetakse vastutavaid ühinguid ja kommandiitühinguid (nende hulgas ka aktsiaseltsi), kui kõik vastutavad osanikud, kommandiit-aktsiaseltsides ka kõik nõukogu liikmed, on riigi elanikud; teisi piiratud vastutusega ühinguid, kui kõik juhatuse liikmed on riigi elanikud. Välismaa riikide teenistuses seisvaid isikuid, olgugi et nad 2 aastat vahetpidamata on Norras elanud, ei arvata riigielanike liiki. Iseäralistel asjaoludel võib vastav valitsusdepartemang loobuda nendest nõudmistest füüsilise isiku suhtes, nimelt sellest, et ta peaks olema riigielanik, kui see isik varemalt on täitnud selle seaduse nõudmisi ja nüüd uuesti asub kestvalt maale (Lov om handelsnaering § 1).

Isikult, kes oma arvel, ise või teiste kaudu, tahab ajada kaubanduslikku kauplust, komisjoni-äri, pidada kaubaagentuuri, kirjastus-raamatu-kauplust, vekslivõi pangaasutust või kaubelda väärt-paberitega, nõutakse kauplemiseks äritunnistust.

Samadel alusel nõutakse kauplemiseks äritunnistust tarvitajate ühinguilt ja igasuguseilt teistelt ühistegeliselte ettevõttele.

Äritunnistuse saamiseks tuleb esitada kirjalik palve, mis on vastava valitsusdepartemangu poolt heakskiidetud vormi järgi kokku seatud, ja lisanditena tuleb kaasa panna:

1) tunnistus, et paluja, kui ta on saanud 17 a. vanaks, on vähemalt 2 aastat, sise- või välismaal, olnud kas ärijuhiks, prokuristik, kaubareisijaks, vastutavaks müüjaks, vastutavaks äriteenijaks, laaduekspediitoriks või kontoristik mõnes seda laadi ettevõttes, millist ta soovib avada, või vabakaubanduslikus ettevõttes, kui viimane kuulus avaliku aruande kohustusele, või teeninud samalaadi avalikus või kommunaal-ettevõttes või tööstus- või käsitöö-ettevõttes, aktsiapangas või sise-maa fondi või aktsia maakleri ettevõtteis, või jälle on olnud, sama aja kestes, farmatsöit või ekspediitor sisemaa apteegis;

2) koolitunnistus kaubanduse tundmise üle; viimane peab olema heakskiidetud vastava valitsusdepartemangu poolt.

P. 2 tähendatud tunnistuse aset võib läita: a) tõendus, et paluja on sooritanud kuninga poolt määratud eksami, milles eriti nõutakse tarvilisi teadmisi raamatupidamises ja kaubanduslikus arvestamises, b) käsitöö äritunnistus, mis palujale on välja antud enne 1. jaanuari 1930. a.

Panga ettevõtted, mis asutatud eriseadusega või mis kuuluvad aktsiapankade seaduste alla, samuti ka hoiukassad, ei vaja erilist kauplemise õigust (§ 3).

Äritunnistus antakse välja linnas ja alevis politseimeistri poolt, või — sellekohase departemangu otsuse põhjal — mõne teise politseiametniku poolt, maal aga — lensmanni poolt, maksu eest, mis maksuseaduses kindlaks määratud, ja kantakse vastavasse raamatusse, millist peetakse kuninga poolt määratud vormi järgi. Äritunnistuse väljaandmisest teatatakse kohe kogukonna esimehele.

Äritunnistust ei saa isik, kes kohtu otsuse läbi on kaotanud kodaniku õigused, samuti ka mõnedel juhtumel, millised on ette nähtud riigi põhiseaduses.

Norras on ametnikel äripidamine keeldud. Seepärast ei või äritunnistusi saada laeva kaptenid, lootsid, riigiametnikud, politseija tolliametnikud, postmeistrid, apteekrid, ametlikud praakerid, vabasadama asutiste juhatajad, samuti kontori- ja laduametnikud neis asutistes kui ka isikud, kes kogukonna loal toimivad oksjonipidamist, välja arvatud ainult niisuguste oksjonite pidamine, kus müüakse kunstiesemeid ja antiikasju. Need määrused maksavad ka ülaltähendatud isikute abikaasade kohta. Kui isik, kel on äritunnistus,

astub mõnesse ülal tähendatud ametisse või abiellub isikuga, kel on säärane amet, siis kaotab aritunnistus oma maksvuse. Ainult kuninga loal on võimalik neist eeskirjadest teha erandeid (§ 4).

Kaupmees ei või saada uut aritunnistust mõnes teises kogukonnas enne kui ta on öelnud üles oma eelmise aritunnistuse ja kui on möödunud selle väljaandmisest üks aasta. Selle eeskirja täitmise suhtes võib kuningas või see, kellele ta selle teeb ülesandeks, teha erandi (§ 6). Mingil tingimusel ei anta uut aritunnistust isikule, kes oma eelmise aritunnistuse on üles öelnud, enne kui ta tõendab, et on tasutud aastase aritunnistuse maks vastavale kogukonnale, samuti, võimalikult, võlgunud aastane börsimaks.

Kauplemise õigus läheb edasi loasaaja lesele, kui sel juba varemalt ei ole kauplemise õigust. Selleks, et lesk võiks kasutada seda õigust, peab ta aasta jooksul, pärast abikaasa surma, tõendama vastavale ametasutusele:

1) et tal on tarvilised teadmised raamatupidamises ja kaubanduslikus arvestamises ning et ta ei kuulu nende määruste alla, mis keelavad aritunnistuse saamise;

2) et ta ajab oma äri vastava voliniku kaudu, kel on õigus äripidamiseks.

Pärija, kes üle 18 a. vana, võib ajada äri täisaliseks saamiseni voliniku kaudu, kel on äripidamise õigus (§ 7).

Kaupmehelik kauplemise õigus on:

vastutavail seltsidel ja kommandiitseltsidel (nende hulgas ka kommandiit-aktsiaseltsid) juhul, kui igal osanikul, kel on õigus seltsi nimel alla kirjutada, on vastavas kogukonnas aritunnistus;

aktsiaseltsidel ja teistel piiratud vastutusega ühinguil — kui alalistel juhtidel (ärijuhil, asjaajajal-direktoril) on vastavas kogukonnas aritunnistus;

kui kogukond ise toimib kaupmehelikku kauplemist, peab kaupluse tegelikul juhatajal olema vastav aritunnistus vastavas kogukonnas (§ 8).

Kaupmehe pärandus- või konkursitombul on õigus viia lõpule kaupade müüki, mis olid tema surma või konkursi avamise momendil; pärandus- tumbul on peale selle õigus aasta jooksul müüa ka neid kaupu, mis on ostetud kauplemise täiendamiseks.

Konkursi avamisest kuni kaupade kogumilvideerimiseni või akordi maksmapanemiseni vahekohta kaupmehe poolt ei ole ühelgi konkursialusel luba kasutada kaupmehena äriõigust teisiti kui ainult kauba-agendina. Samal ajal ei tohi ta aritunnis-

tust tarvitada mõne isiku või ühingu äriõiguse kasutamiseks (§ 10).

Iga kaupmees on kohustatud hoolitsema korraliku ja täielise raamatupidamise eest, mis peab näitama varanduse seis, ärikäiku, vahendite tarvitamist, selle juures erilisel seda, mis äri on annud omnikule või tema arvel teistele.

Tarvitav raamatupidamise süsteem peab täieliselt vastama ära erilisele laadile ja ulatusele ja andmeile, mille selgust nõutakse seaduse järgi.

Vähemalt järgmiste raamatute pidamine on sunduslik:

1) kassaraamat puhtas rahas toimitud maksude kohta;

2) päevaraamat (memoriaal) kõigi muude äritehingute kohta;

3) kontoraamat (reskontro) vahekordade selgitamiseks kreditoridega ja deebitoridega;

4) äriseisuraamat.

Erilise kassaraamatu ja päevaraamatu asemel võib pidada, kui raamatupidamine sünnib rubriigi süsteemi järgi, kombineeritud kassa- ja päevaraamatut.

Kõik raamatud peavad olema köidetud ja leheküljed või lehed nummerdatud, enne kui nad võetakse tarvitusele. Sissekirjutisi ei tohi kustutada. Ühtki lehte ei tohi välja kiskuda.

Vastav valitsusdepartemang võib siiski määrata kindlaks reeglid, mille järgi lubatakse suurtele ettevõtetele, mis vajavad küllaldast revisjoni, pidada üht või mitut äris tarvitusel olevaist arveraamatuist — äriseisu- ja pearaamat (kui niisugust peetakse) välja arvatud — nummerdatud lahtistel lehtedel. Sääraste reeglite kindlaksmääramisel tuleb panna rõhku kindlustusele, et arvepidamiseks määratud lahtisi lehti tarvitatakse kontrolli all, et need ei läheks kaduma ja et need pärast köidetaks kokku ning hoitaks korralikult alal. Vähemalt kord aastas tulevad raamatud täielikult lõpetada ja seada kokku täieline äriseis, mis kantakse äriseisuraamatusse, sinna kantakse ka seletused seesuguste jooksvate kohustuste kohta, millised oma iseloomu tõttu ei ole võetud üles äriseisu. Äriseisu kokkuseadmisel võetakse oma varad üles selles väärtuses, mis neil vastaval momendil võiks olla. Kaubaladusid ei tohi aga hinnata kõrgemalt kui on sisseostuhind sel päeval, mil äriseis kokku seatakse, küllaldase mahakirjutusega väheminevate kaupade pealt. Kahtlased nõudmised võetakse üles nende tõenäolise väärtusega, lootuseta ja vananenud nõudmised kirjutatakse maha. Kaubaladudele ja teistele oma varadele, mis võetakse äriseisu spetsi-

fitseeritult, tuleb valmistada erinimekiri, juure märkides nende väärtus.

Kõik arveraamatud ühes lisandistega, nende hulgas kaubaladude ja muude omavarade nimekirjad, tulevad hoida alal 10 aasta jooksul. Sama nõudmine on maksev ärikirjade, ärakirjade ja dokumentide kohta.

Kogukondlikes äriettevõtteis, aktsiaseltsides, tarvitajateühinguis ja teistes ühistegelisis asutistes ning seltsides piiratud vastutusega on juhatuse liikmed nende eeskirjade täitmise eest vastutavad.

*

Kuidas arendada meie kaubalaevastikku.

Teatavasti võttis juba esimene Balti riikide majanduskonverents Riias 1928. aastal vastu resolutsiooni, mis kriipsutas alla laevasõidu kui majandusala tähtsust Balti riikides, soovitades nende riikide majanduspoliitikas juhtida suuremat tähelepanu rahvusliku laevasõidu ja kaubalaevastiku arenemisele.

Kolmas majanduskonverents, mis peeti käesoleva aasta suvel Kaunases, käsitles jällegi laevasõidu küsimusi ning, kinnitades esimese konverentsi otsuse, võttis arutusele praeguse laevasõidu seisukorra ja abinõud, mis on tarvilised selleks, et Balti riikide kaubalaevastike aremine võiks sündida rahuldavalt, võttes arvesse järjest kasvavat välismaade võistlust.

Küsimuse kohta võttis konverents vastu järgmised otsused:

„Et laevasõitu Balti riikides arendada ja kaubalaevastikule suurema võistlusvõime kaudu kindlustada paremat tulevikku, on vajaline:

1. Luua ühine organisatsioon laevaomanike ühiste huvide esindamiseks nende maade vahel.

2. Luua ühine vastastikune kindlustusselts ja selle juures juriidiline nõuandebüroo laevaomanike huvide kaitseks.

(3) Laevade remont-tehased Balti riikides täiendada tehniliselt ja moderniseerida, et oleks võimalus laevade remonti ja moderniseerimist viia läbi enda juures.

4. Hoolitseda õige, kodumaa laevasõidu tarvidusele vastava, laevasõidupoliitika eest.“

Kuna nende otsuste esimene ja teine punkt olenevad laevasõidu ringkondadest endist, sõltub

Nii Norras.

Nagu ülaltoodust näha, on Norras üsna raske nõudmised seatud üles loa saamiseks kaupluse avamiseks ja pidamiseks. Kuipalju säärased nõudmised meie oludes oleksid vastuvõetavad, selle juure pöörame vahest tulevikus tagasi, kuid üks on küll kindel: mitte iga mees ei tohiks saada õigust äri avamiseks, kuna äripidamine ja -juhtimine nõuavad teadmisi ja oskust ning toovad kaasa ka vastutuse, millest meil aga ei taheta aru saada.

aga kolmanda ja neljanda punkti teostamine täiesti vastava riigi valitsusest, mispärast tuleb soovida, et asjaomased ministrid need Balti riikide majanduskonverentside seisukohad võtaksid kaalumisele.

Teatavasti on meie kui ka teiste Balti riikide juure soetatud laevad võrdlemisi vanad, mis vajavad rohkesti remonti ja teisest küljest vajaksid ka moderniseerimist, mida viimaseil aastail vanade laevade juures õige laialdaselt teostatakse. Kui endal ei ole tehaseid, mis suudaksid neid töid viia läbi tehniliselt küllalt ajakohaselt, vastuvõetatavate hindade ja tähtpäevadega, siis peab laevaomanik tööd laskma teha välismaal, mis kauge maa ja tundmatute olude tõttu läheb kallimaks kui sealse maa laevaomanikul, ja peale selle läheb ka raha välismaale, mis pole soovitatav, kuna iga majandusala mõju rahvamajandusele on seda suurem, mida enam ta võimaldab tööd nii otsesel kui kaudselgi teel.

Kuna meie laevade remont-tehased jätavad veel mitmel alal palju soovida ja kuna praegu on ümberkorraldamisel riiklike tehaste küsimus, siis oleks tungivalt soovitatav, et siin võetaks arvesse meie kaubalaevastiku vajadusi ning tehaste töö korraldataks nii, et oleks võimalus laevade remonte ja ümberehitusi teha kodumaal.

Laevasõidu-poliitika küsimuses on konverentsil eriti toonitatud seda, et Balti riikide kaubalaevastiku tõus ja sellega konkurentsi tekitamine teiste riikide laevadega, kes tahaksid mängida peremehe osa merevedudel, on kutsunud ellu teatavad kavatsused Balti riikide laevastike töö raskendamiseks. Nimelt on Balti riikides tegemist peaaegselt vanemate laevadega ning välismaade kindlustusseltsid on nende kindlustuse tõstnud väga kõrgele, mis sünnitab raskusi. Teiselt poolt astuvad välismaa laevasõidu ringkonnad samme selleks, et üldse vanemate laeva-

de juuresoetamist raskendada, enda juures aga moodsamate laevade peale üle minna, mistõttu nende riikide valitsused täpselt jälgivad oma maa laevasõidu arenemist ja majanduspoliitikas püüavad sellele osutada suuremat tähelepanu.

On paratamatult vajaline, et ka Balti riigid, kus kaubalaevastik on alles noor, sellele majan-

dusalale kingiksid erilist tähelepanu ning aitaksid kaasa ta arenemisele vastavalt uuemaile nõudele. Eriti tuleks mõelda laevastiku suurenemise kõrval ka selle noorendamisele ning moderniseerimisele, mida tarbekorral tuleks riiklikus krediitpoliitikas pidada silmas.

Linaturu väljavaateid.

Depressioonimeeleolu. — Linakasvatuse seisukord möödunud aastal. — Prantsuse valitsuse 3. oktoobri seadus ja ta arvatav mõju rahvusvahelisele linaturule. — Võistluse suurenemise kartus SSSK linatrusti poolt.

Kättejõudva linakaubandus-tööstuse hooaja iseloomustavaimaks tunnusemärgiks on ikkagi seesama depressiooni surutud ilme, mis peaaegu eranditult on valitsemas kogu maailmas.

Suured linaketrus- ja kudumisvabrikud Inglismaal, Belgias, Prantsusmaal, mis esinevad linatoodangu peakonsumentidena, on asunud äraootavale seisukohale ja oma tegevuse miinimumi alla viinud, töötades koondatud tööajaga vaid jooksvate tellimiste täitmiseks. Tarvitajaskond, mis praegu elab üle teatud ostujõu kriisi, on ikka langevate kaubaartiklite hindade tõttu läinud ettevaatlikuks, oodates veel suuremat hinna allapoole nihkumist. Tooresainete hindade omakordne langus teeb võimatuks jätkata valmistamist lattu, mis oleks praegustes oludes juba silmanähtav riisiko.

Mis aga puutub lina hinnasse, millega teda möödunud tegevusaastal rahvusvahelisel turul kohteriti, siis pole tema, vastandina sissejuurdunud arvamistele, kaugeltki nii tormiline olnud kui seda teiste esimese järgu tekstiiltööstuse tooresainete, nagu puuvill, siid, kunstiid, juures võis konstateerida. Lina hinnad on, võttes 1913. a. hindu = 100, jõudnud välja samale tasapinnale, mis valitses enne 1914.—18. a. maailmasõda.

Tähtsamate tekstiiltööstuse tooresainete hinnad 1930. a. 1913. a. = 100.

Aine nimetus	Jaanuar	Juuli	August	Sept.
Puuvill	134	107	98	80
Siid	111	74	74	73
Kunstiid. . . .	60	54	54	52
Vill	111	107	99	100
Lina	141	118	100	100

Kuid linatööstuse saadused pole sellasel määral määratud laiemate masside nõuete rahuldamiseks kui puuvilla ja kunstiidi omad, sellest

siis ka see tundlikkus, mis avaldub tema produktiooni pakkumises ja nõudmises.

Mis puutub mööduva linatoodangu ja tema külvipinna arvulisse ulatusse, siis saame neist umbkaudse ülevaate Rooma Rahvusvahelise Põllumajanduse Instituudi andmeist, kuigi need veel lõplikult pole suutnud kristalliseeruda.

Olles toonud Kaubandus-tööstuskoja Teataja nr. 12 s. a. veergudel vastava autoriteetse asutuse andmeid, alates 1925. a., piirdume vaid järjekorralise kahe tegevusaasta andmete jätkamisega.

I. Ida-Euroopa linakasvatuse rajoon, 1000 ha.

M a a.	A a s t a d.	
	1930.	1929.
Soome	5,5	5,0
Eesti	31,5	31,9
Läti	51,2	55,9
Leedu	82,8	86,0
Poola	128,5	122,2
Kokku:	298,5	300,0

II. Kesk- ja Õhtu-Euroopa linakasvatuse rajoon, 1000 ha.

M a a.	A a s t a d.	
	1930.	1929.
Saksamaa	11,1	13,2
Čehhoslovakkia	16,0	19,0
Holland	15,1	19,2
Belgia	22,8	27,6
Prantsusmaa	30,1	34,9
Põhja-Iirimaa	11,5	2,5
Iiri vabariik	2,0	2,5
Kokku:	110,6	130,1

III. Nõukogude Liit.

A a s t a d.

1930. 1929.

Dolgunetsi rajoon	—	1470,0
Teised maakonnad	—	507,0

Kokku: 2090,0¹⁾ 1977,0IV. Lõuna linakasvatusrajoon,
1000 ha.

M a a.

A a s t a d.

1930. 1929.

Austria	5,0	4,9
Ungari	—	2,9
Jugoslaavia	—	13,0
Bulgaaria	0,4	0,3
Rumeenia	20,0	17,3
Itaalia	7,0	6,8

Kokku: 45,2

Linakiutoodang, 1000 dz.

I. Ida-Euroopa.

M a a.

A a s t a d.

1930. 1929.

Soome	—	15,0
Eesti	—	106,0
Läti	—	223,5
Leedu	309,6	360,0
Poola	—	675,0

Kokku: 1579,5

II. Nõukogude Vabariikide Liit.

A a s t a d.

1930. 1929.

Dolgunetsi rajoon	—	3697,0
Teised maakonnad	—	580,0

Kokku: — 4277,0

III. Kesk- ja Lääne-Euroopa.

M a a.

A a s t a d.

1930. 1929.

Saksamaa	—	150,0
Čehhoslovakkia	—	94,0
Hollandi	121,0	154,0
Belgia	—	273,0
Prantsusmaa	—	225,5
Põhja-Iirimaa	—	70,5
Iiri vabariik	—	12,0

Kokku: 1000,5

IV. Lõuna-Euroopa.

M a a.

A a s t a d.

1930. 1929.

Austria	—	79,5
Ungari	—	12,5
Jugoslaavia	—	96,0
Bulgaaria	1,2	0,7
Rumeenia	—	20,0
Itaalia	—	32,5

Kokku: 241,2

Nagu eelpool toodud arvudest näeme, kaha-
neb Ida-Euroopa linakasvatusrajoon, millisesse
kuuluvad ka Baltimere rannariigid, pikaldaselt,
kuid järjekindlalt.

Nõukogude Liidus selle vastu on ta tugevasti
paisumas, kerkides Rahvusvahelise Põllumajan-
duse Instituudi andmete järgi 1.977.000 ha-
lt 2.090.000 ha, Nõukogude enese majanduslike or-
ganite seletuste järgi koguni 2.237.000 ha.

Mis puutub lina hindadesse, siis avaldasid
need kogu möödunud aasta kestes süstemaatilist
langust.

Linahindade võnkumised Eestis jaan. — 1. nov. 1930. a.

Hinnad en-gros saatejaam.

	Jaanuar		Veebruar		Märts		Aprill		Mai		Juuni		Julii	Aug.	Sept.	Okto.	November		Dets.	
	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15	1	15
Petseri . . .	976— 1006,5	1006,5— 1067,5	945,0— 915,0	915,0	915,0	1060,5— 1087	1006,5	1006,5	1006,5— 1003,7	1006,5	945,5							549— 570,5	549— 570,5	
Võru	945,5— 976,0	1006,5—	884,5	884,5	884,5	945,5— 976,0	945,5	945,5	945,5— 976,0	945,5	915— 945,5							518,5— 540	518,5— 540	
Liivi	915,0— 945,5	915,0— 945,5	854,0	823,5	823,5	854,0— 884,5	854— 884,5	854— 884,5	854,0— 884,5	854— 884,5	823— 854							457,5— 488	457,5— 488	
Tartu	915,0— 945,5	915,0— 945,5	854,0	823,5	823,5	854— 884,5	854— 884,5	854,0— 884,5	854,0— 884,5	823,5— 854								457,5— 488,0	457,5— 488	

1) Loodetav!

2) Tallinna börsi noteeringuid pole olnud.

Samasugust peatamatut langust väljendavad
ka Londoni kaubabörsi noteeringud.

Linahindade võnkumised Londoni börsil

Linad, cif.	K U U D :											
	Jaauaar	Veebr	Marts	Aprill	Mar	Juuni	Juuli	August	Sept.	Okt	Nov	Dets
Riga Livonian Z. K. .		56	56—58	60—60	60	58	57—56	56—58	41	40	39	
Pärnu H. D.		52	51—54	57—56	56	52	50	50	41	37	37	
Slanetz U/A. modium		60	58—61	61	61	60	60	58	41	39	39—40	

Nagu esimesest tabelist selgub, on meie parimad Petseri-Võru linad oma R sordist aasta algusest langenud kuni 1. nov. tervelt 427—457 krooni 1 tonnilt ehk ca 44%.

Kuidas kujuneb edaspidine linaturu konjunktuur? Suurtes Inglise, Belgia ja Prantsuse linatööstuslikes tsentrumeis on uue löikuse linaga tehtud juba esimesi noteeringuid, mis aga sugugi ei ennusta roosilisi väljavaateid.

Nii noteeriti Dundees Võru-Petseri lina, basis R, 45 naela pro tonn, terminiga detsember-jaanuar — aurik, kuid juba 23. oktoobril pakuti Livonia R — 43 naela, samuti ka Võru-Petseri R linast 43 cif. november-jaanuar — aurik.

Üldiselt on tuu meeleolu rõhutatud, ehk küll on laheneemas jõulu elav ostmishooaeg. Suurimad pakujad, nagu Läti monopoli esindus ja Nõukogude Liidu kaubandusorganisatsioonid, on hilinenud ja hoiavad teadmatuses nii omaid hinnad kui ka olemasolevad tagavarad. Lätlased olevat küsinud küll 50 naela cif Idarand, kuid vaevalt annab seda keegi.

Siiski on selgunud oktoobri algpäevil asjaolu, mis ka meie linakaubandust puutumata ei voi mööduda, või aga võib tuua kibedaid tagajärgi. Nimelt alustasid juba aprillikuus prantsuse agraarringkonnad tugevat rünnakut nõukogude lina impordi vastu ja senaator Cavillionil õnnestus valitsuse juures suruda läbi määrus, mis nõukogude linaimpordi, nii ümbertöötatud kui ka ümbertöötamata kujul, seob eriliste sisse-

veolubade süsteemiga. 3. oktoobrist on see määrus omandanud ka oma juriidilise maksvuse.

Selle puhtagraarringkondade huve taotleva seaduse elluviimisele järgnesid aga kohe suured meelepaha- ja protestitormid prantsuse lina ketrus- ja tekstiiltöösturite ja -tööliste poolt. Näidati õigusega, et prantsuse valitsus oma 3. oktoobri määrusega on tööstuse rasket seisukorda veelgi halvendanud seetõttu, et ebaotstarbekohase ja ebaselge määruse maksmapanek tabas rohke arvulisi nõukogude linasaadetisi teel, sünnitades tollipunktides rongide seisakuid, mille eest tööstureil tuli maksa ränka vagunite seisuraha. Edasi tahab 3. oktoobri seadus nõukogude lina prantsuse turult tõrjuda välja, mille otsejoonelisemaks tagajärjeks on fakt, et nõukogude lina seda suurema ägedusega hakkab tungima veel temale lahti olevaile kaubaturgudele ja seal võtma ette veelgi suuremaid hindade allasurumisi. Seda soodsat tooraine ostuvõimalust aga kasutavad esimeses järjekorras just prantsuse linatööstuse võistlejad Inglismaal, Belgias ja Saksamaal, ja nende odavamad linatekstiilkaubad ei löö prantsuse omi välja üksi välisturgudelt, vaid isegi siseturult.

Juba nüüd kalkuleerivad prantsuse linatekstiilvabrikud, kas poleks neil tulevikus soodsam lõnga välismailt vedada sisse, mille läbi loomulikult omamaa ketrustehaste seisukord kujuneb kriitiliseks. Põllumajandusringide jutt Prantsusmaal nõukogude lina „dumpingust“ on demagoogilise kõrvalmaiguga, sest nõukogude organisat-

A/S. OSKAR KILGAS

TRIKOO-, PITSI- JA SUKAVABRIK

TALLINN, VOLTA 3.

Vabrik valmistab kõrges headuses:

Siidi, poolsiidi ja villaseid kleidi-, pesu- ja voodririideid, Serge, Crêpelin, Rips, Taft, Crêpe de Chine, Crêpe Satin, dekoratsiooniriie, mööbliriie, Veloutin, Milanaise, Crêpe Royal jne.

Endises headuses soovitame:

Sukki, sokke, lastesukki, trikood, pitse, paelu, laudlinu, spordiülikondi, aluspesu jne. jne.

Kaubad varustatud vabriku märgiga ja saadaval üle maa.

sioonid pole tänini isegi oma linatoodangu suhtes jõudnud selgusele, ei ole esinenud ei pakkumiste ega ka hindadega.

See alarm, mis 3. oktoober kutsus välja, on viimasel ajal veidi raugenud, sest kõik nõukogude linasaadetised on saanud sisseveeloa. Kuid fakt on see, et linaturg tänava on kaugelt närvitavam kui möödunud aastal. Sest sama, mis täna teatakse kõnelda nõukogude dumpingust, võib homme samas väljaandes rääkida eesti dumpingust. Kahjuks on see sünge ennustus kiiremalt täitumas kui võisime oodata. Pariisist 5.

novembril tulev telegramm teatab, et Lille's ärapeetud Põhja-Prantsusmaa põllumeeste kongressi lina müügi võimaluste parandamise asjus on muu seas nõudnud Eestiga sõlmitud tollilepingu muutmist.

See on juba küllalt iseloomuline, et teda liigelt illustreerida.

Käesoleva artikli materjalideks on olnud: „Die deutsche Leinen-Industrie“, „Le Nord Industriel supplément“, „Manchester guardian Commercial“ jne.

A. Kümmel

Meie majanduspoliitika õisi.

On igatahes kurb tõsiasi, et üks hoolikamaist elukalliduse kergitajaist meil just meie majanduspoliitika on. Mida kõik ei ole viimastel aegadel sealtpoolt kandist selleks tehtud, et elukallidus oma kerkimises taeva pärast mitte peatuma ei jääks või — Jumal hoidku — viimaks koguni tagasigi laskuma ei hakkaks. Milliseid verevaesuse aegu elasime üle meie iseseisvuse esimesil aastail, millist võitlust pidasime marga väärtuse langemisega, millist vaeva nägime meie rahakursi stabiliseerimisega — ja kui viimaks raskete heitluste järele niikaugele olime jõudnud, et isegi uskmatum uskmatuist silmi hõõrudes võis tunnistada: ei noh, tõepoolest, meie rahaväärtus on püsima jäänud, siis algas uut moodi tegevus, imelik, lihtsurelikule kõigiti võõrastav tegevus, mis silmanähtavalt elukalliduse tõstmise poole kui mitte sihitud, siis vähemalt ebateadlikult suunitud ning seetõttu ka meie vaevalt stabiliseerunud rahaväärtusele tahtmatultki hauakaevajaks määratud.

Kas ei ole see juba kardetav liialdus, kõik, mis viimastel aegadel põllumajanduse kaitse sildi all tehakse? Ma ei räägi laenudest, olgu need siis kas asustamis-, maaparandus- või muu otsustarbelised laenud maapidajaile. On juhtumeid ning olukordi, mil laen hädavajaliseks või vähemalt tuleviku peale tulutöötavaks võib osutada, ning kui riigil võimalik on seda laenu anda, miks ei peaks ta siis seda tegema? Maa on ju kõigest kindlam pant ja nii pole karta, et riik omast ilma jääks, mis tööstuse toetamisel nii mõnigi kord võib juhtuda. Aga öeldagu ometi taeva pärast, millisel kõlblisel põhjal oleme hakanud miljonilisi summasid riigikassast põllutööstusele meelega juure maksuma? Kas ikaldus, kas rikkalik lõikus — ikka riik maksu juure! Kui õndsas vene ajal kroonuvaldades pere-meestel talud naeruväärsete kopikate eest käes

olid ja neidki kopikaid neile manifestide kaudu hoopis kingiti, siis avaldus imelik asjaolu: neil sel ajal pool-paradiislikes elamistingimustes tegutsevad talunikud olid läbistikku ikkagi palju viletsamad oma jõukuse kui ka vaimlise edasijõudmise poolest kui võrdlemata raskemais oludes töötavad talunikud n. n. mõisnikkude valdades. Mõistja mõistab ja nägija näeb. Meie praegune põllumajanduse poliitika on oma täies ulatuses sinna suundumas, kus terve Eesti üksainus suur kroonuvald oleks, kelle maapidajad-peremehed ainult riigilt kõike ootavad: riik andku maa, riik ehitagu hooned, riik kaevaku kraavid, kuivatagu sood, riik ostku põllusaadused ja olgu või ning munade müütajaks, riik maksu peekoni eest juure, kui inglane seda hinda ei taha maksa, mida nõutakse.

Kuid kõige hullem tuleb alles. Kuna nüüd juba neli tapamaja on olemas, võiks arvata, et seakasvatajail neid ka nii kasutada lastakse, nagu nad kohaseks leiavad. Ei! Sest kuhu jääks siis meie kilplus? „Viljandimaa siga ei tohi surra Viljandimaa!“, „Põllumehi sunnitakse kohtu kaudu (Minu sõrendus. Kod.) oma sigu pealinna sõidutama“ teiselt poolt Võhmat, nii siis oma lähemast tapamajast mööda (!!!) Pihkva kaudu Petserisse sõitma, nagu võrulane tabavalt ütleb.

Aga et seda võimaldada, selleks maksustatakse ettevõtteid üle jõu, nii et need on sunnitud oma ukсед sulgema, või müüakse ametmehel, kes oma tulumaksu ei suuda tasuda, tema viimene tööriist!

On rohkesti räägitud põhjamaalaste külmast verest ja kainest otsustamisvõimest. Tõsi, oma vabaduse kättevõitmisel ja 1. detsembril näitasime neid omadusi, kuid miks hülgame neid teistes eluavaldustes? Milliseid kunsthüppeid soo-

ritame meie kogu iseseisvuse aja jooksul oma majanduspoliitika suhtes! Näib, nagu oleks igal meie lühiealisel valitsusel oma hüppelaud olnud või mõnel veel koguni mitu tagavaraks. Üks igavene haarisklemine, üks otsatu kahmimine küll siia-, küll sinnapoole. Ja peale mõne harva, harva erandi ikka võimalikult hädaohtlikumasse suunda. Otsekui sõgedast peast kahmimine me ainult silmapilke tulu järele, mis aga hiljem võib tulla, see pole meie asi. Après nous le déluge!

Võidakse vastata: otsimised, katsed. Kuid iga otsija, iga katsetaja astub ettevaatlikult, samm-sammult. Aga lubage, mis otsimine see enam on, kui meie majanduspoliitikud ikka äärmusse hüppavad? Pealegi harutihti veel ühest äärmusest teise. Kinotolli 55 sendilt korruga 1000 ja isegi 2000 sendile kg pealt tõsta, kuulge, see pole enam äärmuski, see on meelutus! Aastate eest nuriseti, et postitariif, tol korral 5 marka sisemaa kirja pealt, kallis olevat ja küsiti ajakirjanduses postivalitsuselt, kuhu ta selle raha sulatavat, mida ta ebakohaselt rahva käest võtvat, hiljem aga tõsteti see tariif... kahekordseks, nii siis korruga 100%, ja seda ilma, et see postiasjanduse seisukohalt tarvilik oleks olnud. Ja raudtee tariife, neid aegajalt muud kui aga kergitatakse. Kõigest rahaväärtuse stabiliseerimisest, kõigest „kokkukohandusest“ ja „koondamisest“ hoolimata. Ja kui ajakirjandus selle vastu häält tõstab, siis kas vaigitakse asi lihtsalt surnuks või tullakse ametlike ühendustega, mis mõnikord otse haruldased on oma — mõtletuse poolest. Mitmes välisriigis oleval raudtee tariifid veel kallimad! Kuulake aga: mitmes välisriigis on tariifid veel kallimad ja seepärast mis meilgi muud kui aga vaja tõsta! Aga, et välismaa elu-olu ja majanduslikud konjunktuurid üldse teised on kui meil ja et igal maal tema oma rahal, rahvusvahelise kursivääratuse kõrval, oma eriline omamaa, sisemaa, väärtus ja ostujõud on, see kõik ei puutu asjasse; kas on põhjust või ei, suska ainult tariifidele juure, küllap juba põhjendusi leidub põhjustetagi. Ja kui ei peaks leiduma, kus veel häda! — Siis vaikime. Oleme ju võim ja teeme, mis heaks arvame, kuigi see rahvale lihasse lõikaks, kuigi see kes-teab kuidas veristaks.

Ja-jaa, meie oleme ju võim ja teeme, mis tahame, mis on neil selle kohta ütelda! Määrame posti taksid nii kalliks, et eraettevõtja kirjade kättetoimetamist märksa odavamata tasu eest sooritada jaksab (kiiremast teenimisest ma ei räägigi), ja kui inimesed siis oma huvide kohaselt seda eratalitust hakkavad tarvitama, siis

tuleb võim seaduse paragraafiga ja nõuab „süüdlase“ karistust!

„Juriidiliselt saab ta siin midägi tetä“ ja ta teebki. Aga, et „juriidiliselt midägi tegemä“ alles ikka siis võiks hakata, kui ise omalt poolt selle jaoks ka moraalseid aluseid oled loonud, see nagu näiks võimudele tundmatu maa olevat.

Täpselt samuti on raudtee tariifidega. Neid tõstetakse ja tõstetakse aegajalt ikka jälle, kuigi rahakursus on paigal püsinud. Tõstetakse nii. et autobused raudteest odavamalt töötada võiksid. Võiksid ja töötaksidki. Kuid „võim“ ei luba. Tuletatagu ainult meelega tänava suvist hinnakõrgendust Nõmme-Tallinna vahelisel raudteel, mille vastu seltskonnas ja ajakirjanduses nii rohkesti meelepaha avaldati. Seal tahtis omnibus inimesi odavamalt vedada, kuid võim ütles: ei tohi! Mis imet siis, kui ajakirjandus avalikult sõandas süüdistada: On tunda otsekohe valitsuse ja fiskuse vaenulikkust suhtumist kodanikele. Nii kaugele oleme siis juba jõudnud! Aegajalt ilmub ikka jälle uusi etteheiteid võimudele tariifide üleskrüvimise pärast. „Siseturism varjuresurmas kõrgete tariifide pärast raudteel“; „raudteetariifid mõjuvad, et igal suvel tuhanded inimesed viivad oma rahanatukese välismaale“; „pankrotitunnistus, mis teedeministerium ise enesele välja annab“ jne. jne., kuid kellesse see kõik vähimatki ei näi mõjuvat, on võim ise.

Ja tõesti, kas see ei ole pankrotitunnistus iseenele, kui vabrik tunnistab, et ta tootmine kallimaks läheb käsitööst. Nii jõuaksime ju absurdseima absurduseni, et suur müük on kallim väikemüügist, et en-gros hinnad ületavad en-detail hinnad!

Kui väga meie riiklik majapidamine mõneski suhtes lonkab, selleks võiks parajaks illustratsiooniks olla riigi poolt ülalpeetavate rinalaste kodude ja laste suvekoloniide kulude asi. Ajakirjanduses ilmunud teateil kuluvat riigi statistika keskbüroo kuukirja järele ühe rinalapse ülalpidamiseks aastas 1957 krooni! Nii siis kuu kohta 163 krooni!! Kuid olgu — ütleme, et siin on suure eksitusega tegemist. Sotsiaalministeriumi ühenduse järgi kulunud ühe rinalapse peale aastas ainult 468 kr., sellega siis kuus 39 krooni. Aga kui palju on Eestis täiskasvanud isikuid, kes ainult 30 krooni kuus teenivadki ja sellest ära elavad! Lastes suvekoloniides olnud kulu ühe lapse peale 1,8—1,9 kr. päevas, nii siis 54—57 krooni kuu kohta. Aga kui Eestis lugemata tuhanded inimesed ainult kuni 50 krooni kuus teenivad, sellest peavarju üürivad, riietuvad ja söövad, kas ei tundu siis pimedalegi käega katsu-

des, et asutuses, kus ühismajapidamise tõttu kõik märksa odavam peab tulema, 54—57 krooni kuus lapse kohta ikkagi palju on? Kas ei mõisteta meil majandada või mõistetakse seda liiga hästi?

Mis tehti meie metsadega, milliseid õisi ajas omal ajal meie riiklik kaubitsemine, sellest on meil veel nii mõnelgi mõndki meele. Kui palju kurbi mälestusi, kui palju auke meie majapidamisele! Kuid neist, kes on kutsutud ning

seatud meie majanduselu juhtima, näib nii mõnigi justkui ütlevat: Olen võim! Ja teen, mis tahan! Après nous le déluge!

Aga kui saatus selle uputuse vesivärvade juba nende eneste elu- ehk koguni võimupäevil avab, mis siis?!

Kas ei oleks kord juba aeg ka võimulgi lastiste silmadega hakata ringi vaatama? Kas ei oleks kord juba aeg?

Kodanik.

Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus.

Linna kinnisvaramaksust.

Küsimus:

Käesoleval aastal viis meie linnavolikogu läbi kinnisvarade ümberhindamise. Ümberhindamisel tuli ilmsiks asjaolu, mis meie tööstusele on täiesti vastuvõtmatu. Nimelt hinnati meie villa- ja metsatööstuse sisseseaded kinnisvarana, mille pealt linn nõuab 1½% aastast maksu. Viimaseil aastail on villatööstusel olnud vähe tööd, sisseseade kalliduse tõttu aga tõuseb kinnisvaramaks tema pealt kõrgeks. Palume teatada, kas seegune maksustamine on üldse seaduslik ja kas ei oleks võimalik seda maksu kuidagi vähendada? Vastasel korral oleme sunnitud tööstuse sulgema.

J. K.

Vastus:

Linnavalitsusel on õigus linnaseaduse § 129 põhjal võtta kinnisvaramaksu kuni 2% kinnisvara hinnatud väärtusest. Enne maailmasõda oli see norm 1%, Verenski ajal aga tõsteti 2% peale.

Seaduses endas puuduvad otsekoheised määrused, mis näeksid ette, et vabrikute kinnisvara hindamisel võetaks arvesse ka masinad, aga toetudes ühele senati seletusele 16. märtsist 1910. a. nr. 4045 nõuavad linnavalitsused maksu ka masinait. Kibedate pealekäimiste tagajärjel on mõned linnavalitsused vähendanud kinnisvaramaksu ettevõtetele, mis seisavad või osaliselt töötavad. Seda teed võiks Teilegi soovitada. Kui see ei aita, tuleb palvega pöörduda otse linnavolikogu poole.

Kaubandus-tööstuskoda on korduvalt pöördunud majandusministeeriumi poole, juhtides tähelepanu asjaolule, et linnade omavalitsused liig kõrgelt hindavad tööstusettevõtete kinnisvara ja siis seda maksustavad 2%-ga, mis on otse lubamatu ja tööstustele ülejõukäiv. Loodame, et uued maksuseadused, mis praegu on teoksil, selles küsimuses toovad kergendust.

Tööstusmaksust valdade heaks.

Küsimus:

Andsin oma tööstuse 1. jaanuarist 1930. a. edasi. Sellele vaatamata määras mulle vallavolikogu tööstusmaksu 1930./31. aasta eest. Maksu määramisega mitte rahul olles andsin vastulause, mille volikogu jättis tähelepanemata. Pidasin tööstust 5 aastat ja 9 kuud ning olen tööstusmaksu maksnud 6 aasta eest. Palun selgitada, kas olen kohustatud maksma tööstusmaksu ka 1930./31. a. eest, kuigi mul pole enam tööstust 1930. a. 1. jaanuarist peale. M. M.

Vastus: Ajutise seadusega valla- ja maakonnavalitsuste sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete kohta 19. jaanuarist 1920. a. (Riigi Teataja nr. 18/19 — 1920) anti valdadele õigus võtta maksu veskite pealt (§ 10).

Seadusega 31. detsembrist 1920. a. (Riigi Teataja nr. 3 — 1921. a.) seati selle maksu asemel sisse „tööstusmaks“, mille kohta nimetatud seaduse § 4-s on öeldud, et vallad võivad oma heaks võtta tööstusmaksu kõigi valla piirides asuvate ja tegevuses olevate äriliste tööstusettevõtete pealt, välja arvatud vabrikud ja ettevõtted, mis siseministeeriumi poolt kokkuleppel vastavate ministeeriumidega sellest maksust tunnistatakse vabaks.

Tööstusmaksu suuruse ja sissenõudmise korra määrab kindlaks vallanõukogu. Maksunormide ülesseadmisel tuleb arvesse võtta tööstusettevõtete suurus, sisseseade ja tegevuse viljakus (Riigi Teataja nr. 3 — 1921 — seadus nr. 19).

Riigi Teatajas nr. 18/19 — 1920. a. avaldatud seaduse nr. 83 § 68 annab õiguse siseministrile kokkuleppel rahaministriga maksude määramise ja sissenõudmise kohta anda täiendavaid juhtnõure.

Siseministri poolt kokkuleppel rahaministriga 15. oktoobril 1924. a. kinnitatud „Ülemmää-

rad ja juhtnöörid valla-omavalitsuste maksude võtmiseks" § 1 näeb ette, et valla-omavalitsused võtavad alates 1. jaanuarist 1925. a. tööstusmaksu eelmise aasta üldisest (brutto) sissetulekust (Riigi Teataja nr. 133/134 — 1924).

Ülaltoodust näeme, et valdadel on õigus võtta tööstusmaksu ja selle maksu suurus arvata välja eelmise aasta läbikäigu alusel (läbikäigust 0,3%).

Kui Teie 1. jaanuaril 1930. a. oma ettevõtte andsite üle (rentisite või müüsite), siis ei ole valla õigust Teilt nõuda tööstusmaksu 1930. a. läbikäigult, kuna Teie 1930. a. ei pea ärilist töösusettevõtet.

Kuid valla on 1930. aastal õigus nõuda Teilt maksu 1929. aasta läbikäigult. Olete aga, nagu kirjutate, „tööstusmaksu“ 1929. a. läbikäigult juba tasunud, siis on loomulikult Teile esitatud nõudmine põhjendamatu.

Teie kirjast selgub, et olete tegutsenud 5 aastat 9 kuud, järelikult võib vallavalitsus Teilt maksu nõuda 6 aasta eest (1924., 1925., 1926., 1927., 1928. ja 1929. aasta läbikäigult). Olete „tööstusmaksu“ valla tasunud kõigi kuue aasta eest, siis soovitate Teil esitada sellekohased kviitungid kohtule, ja usume kindlasti, et kohus vallavalitsuse nõudmise kui põhjendamatu ja teistkordse lükkab tagasi.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Tollikrediidid tahetakse lõpetada.

Uusi raskusi kaupmeestele ja tööstureile.

Tolliseadustiku § 245 alusel ja rahaministri loal kasutasid mitmed importöörid ja speditsoonärid nõndanimetatud tolli-krediiti, s. o. neile lubati enne kaupade tolli äratasumist kaupu välja võtta tollimaksimise edasilükkamisega tagatiste või panga-garantiikirjade kindlustusel. Niisuguseks maksimise edasilükkamiseks anti luba ainult neil juhtumel, kui tolli summa revideerimisakti järele ja igal üksikul maksimise korral ei olnud vähem kui sada krooni.

Ühe eelmise rahaministri korraldusel hakati tagatistena vastu võtma ka eesti hüpoteek-panga pantkirju.

Nüüd on aga, nagu importöörid ja speditsoonärid Koja poole pöördudes teatavad, majandusministeeriumi poolt tehtud korraldus, et senised edasilükatud tollimaksud tulevad ära tasu-

da mitmesugustel tähtpäevadel, kuid hiljemalt aprillikuus 1931. a. Sellest on näha, et tollikrediiti kavatakse sulgeda neile firmadele, kellel see tänini majandusministri loal oli kasutada.

Sarnane äkiline krediidi sulgemine ja maksude sissenõudmine viiks aga paljud firmad väga raskesse seisukorda. Import- ja speditsoonärid ei ole seda krediiti üksi oma huvides kasutanud, kuna see krediit on levinud laiale kaupmeeskonnale, kes kuude kaupa peab ootama, enne kui oma kaupu suudab realiseerida; rääkimata koguni tööstuslikest ettevõttest, kus toormaterjali realiseerimine nõuab palju pikemat aega. Tollikrediidide lõpetamine ja nende sissenõudmine looks olukorra, kus ärid, millised vastaviljaladel töötavad, oma ettevõtted peaksid lõpetama, kuna ühelgi äril ei seisa need summad vaba rahana kassas, vaid neil tuleks seda raha muretseda pankadest, millised aga praeguse rahakehvuse juures vaevalt suudaksid neid nõudmisi rahuldada.

JÕULUKS

Jõulupuuehteid

Maiuskaupu

Mänguasju

Veine, napse

Kontoritarbeid

Konserve, igasuguseid

Koloniaalkaupu

soovitab

A. KAKIT, Raatuseplats 17.

Kõne nr. 434-11.

Sama halb tagajärg oleks ka sellel, kui eesti hüpoteek-panga pantkirju keeldutaks tagatistena vastu võtmast. Selle tagajärjena püüaksid pantkirjade omanikud neist lahti saada, turul tekiks elav pantkirjade pakkumine, mille tagajärjel viimased oma hinnas märksa langeksid, milline asjaolu aga meie rahvamajanduslikult seisukohalt oleks koguni soovimatu.

Neil põhjendusil on Kaubandus-tööstuskoda pöördunud majandusministri poole palvega, ülal ettetoodud küsimust tõsiselt võtta kaalumisele ja kui tollikrediitide kokkutõmbamine osutub paratamatuks, siis seda pikkamööda, vähemalt aasta-paari jooksul, teha, kusjuures jääksid ära need vapustused, millised muidu oleksid möödapääsmatud. Edasilükatud tollimaksude sissenõudmist ei oleks meie arvates kuidagi võimalik läbi viia aprillikuuni 1931. a., vaid seda tähtsena tuleks pikendada vähemalt 1931. a. lõpuni. Ka tulevikuski ei võiks meie arvates tollimaksude edasilükkamisest täiesti loobuda, vaid vähemalt 30-päevane krediit tuleks import- ja speditsoonäridele ikkagi jätta, et viimased võiksid jõuda lahendada oma vahekordi kaupmeestega, kellel kaup on edasi antud.

Linakasvatate raske seisukord.

Vene dumping hinnad alla löönud.

Linahinnad ei ole viimasel ajal mitte üksi meil Eestis, vaid kogu maailmaturul tugevasti langenud. Põhjust selleks on annud Nõukogude Vene dumpinghinnad, millistega ta linu välis-turgudele müügiele saatis, kui ka see asjaolu, et järjest kasvav puuvillariide ja kunstiidi tarvitamine linase riide tarvitamist vähendab ja sellega linaturgu piirab. Praegu ei ole eesti linadel õieti hinda olemaski, vaid ülesostjad — nende hulgas, nagu meile teatatakse, ka paljud välismaalased, — kasutavad soodsat juhust igasuguse hinnaga linu kätte saada.

Linaturu korraldamatuse ja lina alahindade all kannatavad kõige rohkem Petsrimaa põllupidajad, kelle peasissetulekuallikas on linakasvat. Petseri ümbrus kannatab praegu rasket majanduslikku kriisi; vist kõige rohkem on seal veksleid liikvel, milliste mittelunastamise korral ka kaupmeestel tuleb kannatada. Kui nüüd Petseri põllupidajad majandusliku kitsikuse tõttu linu alla hinna saherdajaile on sunnitud ära müüma, siis ei suuda samad põllupidajad täita oma kohustusi oma kreditoride vastu. Nii võiks ühe raskus ka teise õnnetuseks muutuda.

Kaubandus-tööstuskoda on seda küsimust

arutanud ja asunud seisukohale, et ähvardava hädaohu kõrvaldamiseks oleks soovitav, kui valitsus sim oma avitaja käega appi tuleks, kas või sel teel, et ta Petseri Eesti Panga osakonna kaudu linaproduktentidele linade kindlustusel annaks laenu või jälle finantseeriks soliidseid linaostjaid, et sel teel kohalikku linaturgu vähegi reguleerida. Lõppotsust selles küsimuses ei saa Koda teha, vaid pöördus majandusministreeriumi poole palvega, et ministeerium selle küsimuse võtaks kaalumisele ning vahest oma poolt leiaks abinõusid, kuidas kriitilist seisukorda lahendada.

Laevasõiduringkondade protest saksa kindlustusseltside laevade kindlustamise jääklausli vastu.

Kaubandus-tööstuskoja poolt on jälle üles võetud küsimus saksa ja teiste välismaa kindlustusseltside poolt maksmapandud jaaklausli asjus, mille järgi mäletatavasti Tallinna ja Paldiski sadamad on arvatud „jääperioodi“ kestvuse ja „jääriisiko“ suhtes üheväärseteks Riia lahe ja Helsingi ning Turu ja Gäfle sadamatega, kuna aga teatavasti Tallinn ja Paldiski on tuntud kui märksa lühema jääperioodiga ning kergemate jäätakistustega sadamad.

Kuna sarnane ebaõige käsitlus mõjub halvasti Tallinna ja Paldiski kaubanduslikule läbikäimisele ja kuna senised sammud ei ole annud tagajärgi, siis on küsimust uuesti kaalutud Koja sadamate ja merikaubanduse komisjonis ning Koja juhatuses, ja et küsimusel on üldmajanduspoliitiline tähtsus, siis korraldati veel ühine nõupidamine, millest osa võtsid ka majandus- ja teedeministreeriumi esindajad. Nõupidamisel otsustati, et tuleb veel kord kõige kindlamini protesteerida Tallinna ja Paldiski sadamate ebaõige liigituse vastu ning kuna kirjalised läbirääkimised nähtavasti tagajärgi ei anna, siis tarbekorral saata majandusringkondade esindaja Hamburgi ja Kopenhaageni, et küsimust kohapeal selgitada ja jõuda kaasa selle ümberotsustamiseks.

Ärideregister novembrikuu esimesel poolel.

Registreeritud firmad:

1. O.-ü. Abja Linavabrik, Abja v., põhikapital Kr. 30.000.—, juhatuse liikmed: Anton Teetsov, Karl Unt, Mihkel Kõerv, Oskar Roger, asjaajaja-direktor Mats Kissa.

2. Jaan Ahun, Valk, Kesk t. 21, pagariäri.
3. Johannes Akermann, Valk, Võru t. 36, liha- ja vorstikauplus.
4. Andrei Almasov, Petseri, Sepa t. 4, koloniaalkauplus.
5. Anette Arro, Võru, Jüri t. 14, toiduainetekauplus.
6. Selma Bindsche, Valk, Tartu t. 25, toiduainetekauplus.
7. Aleksander Denisov, Petseri, Võru t. 7, lihakauplus.
8. Adele Einmann — maitseainete ja kohvitööstus „Lembit“, Haapsalu, Kalevi 7.
9. Silem Fell, Valk, S. Sepa t. 3, lihapood.
10. Mihkel Grüner, Petseri, Tartu t. 13, limonadi- ja soome kalja tehas.
11. Eduard Gutmann, Rutikvere v., jahuja saeveski.
12. Minna Gutmann, Võru, Kreuzwaldi t. 31, einelaud.
13. Johannes Habel — talurahvakauplus „Usaldus“, Keila al., Jaama t.
14. Julius Johanson, Petseri, Pihkva t. 20, koloniaalkauplus.
15. Peeter Kaljujärv, Tartu, Soola t. 21, toiduainetekauplus.
16. Vladimir Karki, Valk, Vabaduse t. 19, saapakauplus.
17. Elviira Kaur — kino „Palladium“, Petseri, Riia t. 4.
18. Nikolai Kodasov, Petseri, Kaubarida, kiviõude ja lampide kauplus.
19. Vassili Kostjutschenko — limonaditehas „Alho“, Petseri, Riia t. 12.
20. Jaan Kõgel, Valk, Viljandi 52, toiduainetekauplus.
21. Mihkel Kõrgesaar, Petseri, Riia t. 12, õlleladu.
22. Anna Laur, Valk, Lai t. 49, toiduainetekauplus.
23. Erika Leihberg, Põltsamaa, Lossi t. 5, pagariäri-kohvik.
24. Johannes Lepper, Tartu, Riia t. 55, matusetarvetekauplus.
25. Sinaida Lond, Põltsamaa, Lossi t. 8, toiduainetekauplus.
26. Ivan Loo, Petseri, Uspenski t. 3, teemaja.
27. Johan Lääts, Valk, Vabaduse t. 2, toiduainetekauplus.
28. Juhan Mankin, Valk, Vabaduse t. 34, kellasepatööstus ja -kauplus.
29. Hilda Männik, Tallinn, S. Pärnu mnt. 73-b, pudukauplus, prokurist August Vainomees.
30. Rudolf Münter, Viljandi, Uueturu t. 3, puuladu.
31. Jüri Nirk, Valga, Vabaduse t. 28, jalanoudekauplus.
32. Joosep Ormus, Valk, Mäe-Rückeli talu, mustuse väljavedu.
33. Alma Ots, Võru, Jüri t. 29, toiduainetekauplus.
34. Arnold Otsberg, Tallinn, Sambla t. 5, naha- ja kingsepatarvete kauplus.
35. Kaubandus-tööstuse täisühing P. G. Poljakov Poegadega, Narva, Hermanni t. 15/17, saapa- ja nahakauplus ning -tööstus, täisosanikud Pavel, Jakov ja Semjon Poljakov'id; osakapital Kr. 25.000.—.
36. Hans Põlm, Tallinn, Lennuki t. 4, lihakauplus.
37. Kristjan Raud, Petseri, Turuplats 17, kullasepäiri.
38. Jaan P. Raudsepp, Tallinn, S. Kompassi 36—14, toiduainete- ja piimakauplus.
39. Juuli Rüber, Tartu, Narva t. 95, limonadikauplus.
40. Aleksander Saidelson, keemiateshas „Eesti Destillaat“, Tallinn, Viru t. 4.
41. August Siiler, Petseri, Võru t. 45, linaja linaseemnete ja teiste põllumajanduslike saaduste äri.
42. Alma Sulg, Võru, Tartu t. 9-a, väikekauplus.
43. Gustav Todi, Võru, Paja t. 3, toiduainetekauplus.
44. Salme Treiberg, Tallinn, S. Tartu mnt. 8, pudukauplus.
45. Alviine Udras, Valk, Vabaduse t. 19, pudukauplus.
46. Ella Unt, Valk, Uus t. 30, toiduainetekauplus.
47. Cäcilie Vaarmann, Tallinn, Tina t. 20, koloniaal- ja piimakauplus.
48. Artur Vadi, šokolaaditööstus „Veve“, Tartu, Aia t. 2.
49. Valeriana Valdmann, Valk, Vabaduse t. 28, toiduainetekauplus.
50. Aleksander Vapper, Tallinn, Pikk t. 52, toiduainetekauplus.
51. Margarete Vartmann, Tallinn, V. Ameerika 35, toiduainetekauplus.
52. Jakob Viilup, Võru, Võrusoo, väikekauplus.
53. Gustav Viira, Tallinn, Katusepapi 12, toiduainetekauplus.
54. Eduard Visur, Valk, Poska t. 19, toiduainetekauplus.

Registreeritud muudatused:

1. Roman Antropoff, agentuur (peaasj. tooresnahk ja klaas), firma asub Tallinnas, Duglase 1—2 (enne Toompuiestec 7—3).
2. Viktoria Berg, Kuresaar, Kohtu t. 6, naha- ja segakauplus üle antud Johannes Berg'ile, kes tegutseb firma all „Johannes Berg“.
3. Johann Birkenblatt üle viinud toiduainetekaupluse Oa tänavalt 5 Kesk tänavale 13, Tartus.
4. Valter Hain — limonadi- ja mõdutööstus, Mustvee, Tartu t. 40, avanud ettevõtte osakonna Põltsamaal, Jõgeva mnt. 39.
5. Marie Kvarnström, pudukauplus üle viidud Karja tänavalt 21 — Karja tänavale 18, Haapsalus.
6. M. Landsberg, Mustvee al., nahatööstus äripidaja Matvei Landsberg'i surma järele üle läinud Olga Landsberg'ile, kes tegutseb firma all „Nahatööstus Olga Landsberg“; prokurist Pecteer Baranin.
7. Johan Laurson, Tartu, Riia t. 4, avanud pitsi- ja paelatööstuse (varem reg. kudumismasinade ladu); prokurist Aleksander Laurson.
8. M. Leinfeldt, Narva, 7. Peetri t. 45, toiduainetekauplus, äripidaja Maria Leinfeldt üle annud äri Stefanida Leinfeldt'ile, kes tegutseb firma all „Stefanida Leinfeldt“.
9. Liisa Lillestern üle viinud toiduainetekaupluse Rüütli t. 13 Tammepuiesteele 10, Tartus.
10. Jaan Luik, Valk, Võru t. 39, toiduainetekauplus üle antud Anna Luik'ile, kes tegutseb firma all „Anna Luik“.
11. K. G. Molodsov, Tallinn, Viru t. 6, avanud jalanõudetööstuse (varem seal reg. jalanõude- ja pesu-pudukauplus).
12. H. Ojap ja E. Lillboeck, kübaratööstus, Tallinn, S. Tartu mnt. 70-a, täisühingust lahkunud Elfriede Lillboeck ja ettevõtet peab edasi Hildegard Ojap firma all „Hildegard Ojap“.
13. Johan Pinzelli üle viinud saapakaupluse Võrust, Tartu t. 15, Tartu, Kauba-hoov 5.
14. O.-ü. J. Rubin, Tallinn, Viru t. 17, põhikapital suurendatud Kr. 20.000.— Kr. 50.000.—.
15. Sanders ja Co, Tallinn, Viru t. 14, kustunud Dimitri Prževalinski prokuura.
16. Carl Sass, Tallinn, Vanaturg 1, moe- ja segakauplus, äri üle läinud Emilie Sass'ile ühes õigusega tarvitada firmat „Carl Sass“.
17. Schenker & Co — om. Gottfried Schenker-Angerer, Tallinn, Lai 41, Alfons Donkmann'i prokuura kustunud, prokuura antud Erich Schultz'ile.
18. Amalie Steinmann, Võru, Kreutzwaldi t. 26, avanud moe- ja pudukaupluse Petseris, Tartu t. 13.
19. Wulf Strassch, Tallinn, Maakri t. 3—3, avanud kaubanduskontori-agentuuri (varem oli Tartus mütsi- ja kübarakauplus).
20. Rudolf Tamberg üle viinud vorsti- ja lihakaupluse Rüütli tänavalt 18, Tartus, Tähe tänavale 59.
21. Pavel Tivik, Petseri, Pihkva t. 29, räbalauplus üle läinud Irina Tivik'ule, kes tegutseb firma all „Irina Tivik“.
22. Kindlastusaktsiaselts „Turis“, Tallinn, Viru t. 18, lahkunud juhatusel liikme Ivan Jegorovi asemele valitud August Trankmann.
23. Jaan Vidaja toiduainetekauplus üle viidud Linda tänavalt 15, Tartu, Kuu tänavale 53.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Johan Espenberg, Keila a., talurahva-kauplus.
2. Leontine Jakobson, Tartu, Raekoja 9, naisterahva kübara äri.

ŠOKOLAADI-, KOMPVEKI- JA BISKVIIDIVABRIK

R. KLAUSSON

TALLINNAS, JAHU T. 5.

ŠOKOLAAD, KOMPVEKID, KARAMELLID, BISKVIIT.

Vabrik on varustatud kõige moodsamate biskviidivalmistusseadiste ja auruküpsetusahjuga Eestis. Seepärast on R. Klaussoni biskviit — — valmistatud puhtaimal kujul ja on ka parim. — —

3. Martin Kopli, Tallinn, Lennuki t. 4, lihakauplus.
 4. Johannes Kuuskoor, Tallinn, S. Karja 14, harjakauplus.
 5. Rosalie Loorberg, Tallinn, Liivalaia t. 18, toiduainetekauplus.
 6. Marie Neumann, Tallinn, Graniidi t. 5, toiduainetekauplus.
 7. Johan Raudsep, Tallinn, S. Kompassi 36, toiduainetekauplus.
 8. Hugo Strauss, Tallinn, S. Tartu mnt. 8, pudukauplus.
 9. Vassili Travkin, Tallinn, Veizenbergi 20, koloniaalkauplus.
 10. Pauline Uus, Tallinn, V. Ameerika 35, toiduainetekauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat.lisade nr. nr.	Elukoht
Tiide, Voldemar Tõnise p. ja tema abikaasa Eveline	25. VII 30.	N ^o 68 2. IX 30.	Tori asund.
Alev, August Mardi p. ja tema abikaasa Alide Jakobi t. sünd. Brauer	5. IV 30.	"	Kuksemaa v.
Alba, Heinrich-Johannes Otto p. ja tema abikaasa Eliise-Marie Jaani t. sünd. Rooba	20. III 30.	"	"
Baumann, Johannes ja tema abikaasa Maria Baranov, Peeter Peetri p. ja Anitschkov, Natalie Dimitri t.	29. VIII 30. 15. VIII 30.	N ^o 69 5. IX 30 "	Tallinn, Herne 12—16. " Toom-Kohtu t. 10.
Beltschikoff, Boris Leiseri p. ja tema abikaasa Ginda Abram-Haimi t.	29. VIII 30.	"	" Rütüti t. 14—4.
Pormcister, Jakob Meose p. ja tema abikaasa Marie Jakobi t.	12. IV 29.	"	Võrum. V. Roosa v.
Reilson, Johan Mardi p. ja Nebokat, Luise Jaani t.	15. VIII 30.	N ^o 73 19. IX 30	1) Tall. Beckeri teh. 32-25 2) Haapsalu, Pariisi t. 9.
Jurkanski, Nikolai ja tema abikaasa Mariam sünd. Asatmov	29. VIII 30.	"	1) Tall., Narva m. 50-a 2 2) Rana t. 15.
Soon, Aleksander Mihkli p. ja tema abikaasa Lonny Johani t.	17. III 29.	"	Võrum. Vastseliina v.
Kasak, Jaan Jakobi p. ja tema abikaasa Liidia Jüri t. sünd. Zopp	3. VI 30.	"	Võru v. Vagula k.
Unt, Johan Peetri p. ja tema abikaasa Helene-Pauline Jüri t. sünd. Tabur	25. VII 30.	"	Taevere v., Kaansoo t.
Jaanson, Jüri Jaani p ja tema abikaasa Helene Jaani t. sünd. Särev	17. VI 30.	"	Pärnu m. Abja-Paluoja.
Ild, Mihkel Andrese p. ja tema abikaasa Maria Jüri t.	25. VII 30.	Nr. 73 19. IX 30.	Pärnu, Jäneselja 10.
Gustavson, Ervin Karli p. ja tema abikaasa Erika-Auguste-Elisabeth sünd. Sander	28. VIII 30.	"	Viljandi, Lossi t. 24.
Lutsberg, Johannes Jaagu p. ja tema abikaasa Julie sünd. Stein	28. VIII 30.	"	Viljandi, Oru t. 3—4.
Männik, Peeter Feodori p. ja tema abikaasa Agafia Romani t. sünd. Romanov	3. IV 30.	"	Narva, Uusliin 19.
Ränk, Eduard Juhani p. ja tema abikaasa Alla Mardi t. sünd. Traksmann	10. VII 30.	"	Virum. Salla v.
Karpa, Peeter ja tema abikaasa Marie sünd. Poonberg	25. III 30.	"	Lehtse v. Läpik.
Lõune, Johan Jakobi p. ja tema abikaasa Pauline Mihkli t.	18. VI 30.	"	Järve v. Kukruse.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Normak, Gustav Mihkli p. ja tema abikaasa Elfriede Karli t.	30. VI 30.	Nr 73 19. IX 30.	1) Virum. Püssi v. 2) Narva, Rakvere t. 62.
Kotschnov, Peeter ja tema abikaasa Vassa, sünd. Gladäschov	13. IX 30.	Nr. 75 26. IX 30.	Tallinn, Poska 26—5.
Käbi, Erich ja tema abikaasa Ludmilla sünd. Keller	29. VIII 30.	Nr. 77 3. X. 30.	" S. Ameerika 13—12.
Siitan, Heinrich Pärteli p. ja tema abikaasa Antonina sünd. Antonova	"	"	" S. Juhkentali 52.
Meiel, Aleksander Hansu p. ja tema abikaasa Olga Gustavi t. sünd. Tomson	"	"	Nõmme, Lõuna t. 7.
Mädämürk, Arnold Jaani p. ja tema abikaasa Linda-Leontine sünd. Põltsmann	"	"	Tallinn, Polgu t. 3.
Repnau, Ferdinand Karli p. ja tema abikaasa Helene Aleksandri t.	6. IX 30.	"	Tallinn, Veerenni 12—3.
Veltmann, August Jaani p. ja tema abikaasa Elisabeth Hendriku t. sünd. Rang	5. IX 30.	Nr. 78 7 X 30.	Tallinn, Tehnika t. 14.
Annast, Aleksander Taveti p. ja tema abikaasa Emilie Juhani t., sünd. Zederbaum	13. IX 30.	"	Alavere v.
Karp, Rudolf ja tema abikaasa Alma sünd. Arakas	"	"	Rapla v. Valtus.
Hintser, Karl Ludvig-Danieli p. ja tema abikaasa Hilda, Peetri t. sünd. Saal	8. IV 30.	" ..	Tartum. Raadi v.
Kalsõn, Jaan Johani p. ja tema abikaasa Hilda Elfriede Adu t. sünd. Koppel	8. VII 30.	"	Tartum. Vara v.
Sikka, August Mardi p. ja tema abikaasa Lilli-Linda-Elisabet Vidriku t. sünd. Raudsen	7. XI 30.	"	Võrum. Moisekatsi v.
Sõra, Jaan Mihkli p. ja tema abikaasa Marie Kaarli t. sünd. Bauer	2. VII 30	"	Tartum. Ropka v.
Reinhold, Jüri Jaani p. ja tema abikaasa Anna-Pauline Peetri t. sünd. Lelov	28. VIII 30.	"	Pärnu.
Adamson, Gustav Andrese p. ja tema abikaasa Juuli Jüri t. sünd. Liedemann	"	"	Pärnu, Jannseni 16-a.
Kartõhvel, Peeter Hansu p. ja tema abikaasa Katarina Vassili t. sünd. Szuper	17. IX 30.	"	Viljandi, Lembitu pst.
Nurk, Aleksander Jüri p. ja tema abikaasa Marie Andrese t. sünd. Mänd	9. VIII 30.	"	Auvere-Joala v. Vääska.
Mats, Aleksander Mardi p. ja tema abikaasa Aliide-Marie Hansu t.	30. VI 30.	"	Virum. Saha v.
Semenov, Nikolai ja tema abikaasa Natalia sünd. Ragosina	27. IX 30.	Nr. 79 10. X 30.	Tall, Bekkeri teh. 4—6.
Lukas, Alfred-Vilhelm-Aleksander Antoni p. ja tema abikaasa Rita-Veera Johani t.	20. IX 30.	Nr. 80 14. X. 30.	Tallinn, Pikk 6—7.
Otsason, Johannes Jaani p. ja tema abikaasa Sara-Esther-Vibele, Hans-Nielse t.	17. VII 30.	"	Tartum. Kambja v.
Timan, Rudolf Hindreku p. ja tema abikaasa Vilhelmine Jaani t. sünd. Velnor	31. VII 30.	"	Valgam. Sangaste v.
Otsason, August Jaani p. ja Osche, Marta-Marie Jakobi t.	25. VII 30.	"	Tartu, Riia t. 115—3.
Prants, Peeter Andri p. ja tema abikaasa Katri Andri t.	22. VII 30.	"	Võrum. Misso v.
Härsing, Jakob Joosepi p. ja tema abikaasa Liisi, Joosepi t. sünd. Musting	29. I 30.	"	Võrum. Röpina v.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Tollitariif painduvamaks.

Praegu on tollitariifide revideerimine ja uue tollinomenklatuuri kokkuseadmine majandusministecriumis tooksil, seepärast on otstarbekohane juhtida tähelepanu mõnele asjaolule, mis oleks soovitatav uutest tariifides läbi viia.

Tegelik elu on näidanud, et ained, mis tänapäev turul on liikvel kui harilik kaup ja mis niisugusena ka tollitakse, juba lähemal ajal võivad muutuda tööstustooraineks või jälle valmistusabinõuks. Kui sarnaste ainete ja esemete kohta jäetakse maksma kindlaksmääratud toll, siis tekitab see tööstusele, kes neid toorainena peaks kasutama, suuri raskusi. Tollimäära alandamine, kui see peaks endiselt sündima riigikogu kaudu, oleks pikk ja tülikas protseduur, pealegi pole soovitatav iga tühise asja pärast seadusandliku asutuse poole pöörduda. Seepärast oleks soovitatav, et tollitariif oleks ses mõttes painduv ja et vabariigi valitsusele jäetaks õigus tarbekorral ka oma äranägemisel kindlaksmääratud tariifi alandada. Säärane kord ei muutuks kaupmees- ja töösturkonnale kahjulikuks ega koormavaks, vaid otse vastupidi — muudaks olukorra painduvamaks ning soodsamaks.

Teravilja kaitseeadus viis möldrid raskustesse.

Teravilja kaitseeaduse põhjal on vabariigi valitsus otsustanud maksustada rukkitagavarasid 5 sendiga kilogrammilt. Seda maksu nõutakse ka möldritelt töötasuks saadud mativilja pealt. Kui arvestame seda, et möldrile mativilja eest ei maksta vabariigi valitsuse poolt määratud hinda, vaid mölder peab praegu kasutama piiratud ja juhuslikke müügivõimalusi, kusjuures praegu vabal turul rukkikilogrammilt ei maksta üle 12 sendi, ja lähemas tulevikus rukkimüügiks vabal turul möldritel soodsamaid müügivõimalusi ei ole ette näha, siis ei saa rukki tagavarade, eriti aga mativilja, maksustamist pidada põhjendatuks.

Viimaste aastate kestes on alaline viljahinna langemine järjekindlalt vähendanud veskite töötasuvust, sest töö eest võetava mativilja norm on jäänud endiseks. Teiselt poolt on aga maal asuvate veskite kulud kasvanud aastast aastasse. Peale alaliselt kasvava valdade heaks makstava

tööstusmaksu on tulnud juure veel teedemaks. Omal ajal enampakkumistel nii-kui-nii üleskruvitud riigirenti on põllutöoministerium sel teel veelgi tõstnud, et lepinguis ettenähtud rendirukki ümberarvestamisel raharendiks võeti rukkihinna 15 senti klg., mis praegu saadavast hinnast on tunduvalt suurem.

Arvestades seda, et veskite töötasuvus on alatasa langenud, pealegi ei ole teravilja kaitseeaduse maksmapanek möldritele annud mingisuguseid soodustusi, tuleks majandusministecriumil astuda samme selleks, et vabariigi valitsus loobuks rukkitagavarade, eriti aga mativilja, maksustamisest.

Kirjandus.

Käitis ja ettevõtte, kirjut. Artur-Tõeleid Kliimann, eritrükk juriidilisest ajakirjast „Õigus“, Tartus 1930, 32 lhk.

See töööigusteadeuslik käsitelu, nagu autor oma brošüüri nimetab, on määratud käitise ning ettevõtte mõiste selgitamiseks ja analüüsimiseks.

Meil Eestis esineb töööiguslik tööline ainult käitistes ja ettevõtteis ja kuna meil üldiselt töökohuseid ei seota tööandja või ettevõtja isikuga, vaid temale kuuluva käitise ja ettevõttega, siis on nende mõistete selgitamine küllaltki tähtis.

Käitelles küsimuse selgitamise tegelikku vajadust rõhutab autor, et käitise ja ettevõtte mõistete on suur tähtsus tööorganisatsioonioiguse alal. Ettevõtte ja käitis moodustavad siin selle keskkoha, mille kaudu määratakse tööorganisatsioonidesse kuuluvate isikute kontingent ja nende isikute vastavad õigused ning kohused.

Edasi etendab käitise mõiste suurt osa töökaitseõiguses, kuna meil Eestis võib arvata töökaitseõiguse alla isikuid üksnes töökaitsesepärasuse tunnuse järgi. Samuti suurt osa etendab käitise ja ettevõtte mõiste töökindlustusõiguses, kus peaaegu kõik oleneb just käitise ja ettevõtte mõiste ulatusest. Ülaltoodust näib, et täieline selgus käitise ning ettevõtte töööiguslikust iseloomust on hädapäraselt vajaline, et asjaomased isikud suudaksid tarvilise järjekindlusega lahendada tegeliku elu juhtumeid nendelt aladelt.

Võime brošüüri soovitada kõigile, kes tegelevad töökaitse ja töökindlustuse küsimustega.

Teadaanne meremeestele,

välja antud veeteede valitsusest.

Nr. 12.

Tallinn, 14. novembril 1930. a.

Kõik sihid on õiged, mere poolt.

Nr. 32. Eesti Punane Rist teatab, et Prangli-saares (laiuses 59° 38' 20" N ja pikkuses 25° 00' 42" O) on avatud päästejaam, millest antakse abi kalurimootorpaatidega.

Eesti kaart nr. 17.

Nr. 33. Umbes 10. dets. s. a. tulelaev „Nek-mangrund“ lahkub oma asukohalt, et Tallinnas punkerdada. Ta asemel seisab nõndakaua t.-l. „Reserve“.

Nr. 34. Umbes 20. dets. s. a. tulelaev „Re-valstein“ lahkub oma asukohalt, et Tallinnas punkerdada. Ta asemel seisab nõndakaua t.-l. „Reserve“.

Leedu:

Leedu kaubalaevastiku asutamisest.

13. novembril peeti Kaunases Leedu rahvusliku kaubalaevastiku asutajate koosolekut, millest võtsid osa: piimaühisuste liidu, eksporttapa-maja, rahaministeeriumi, meremeeste liidu j. t. esindajad.

Organis. komitee nimel tegi ülevaate hra Glemža. Ta ütles, et möödunud koosolekul tekkisid kahtlused, kas Leedul, asutades oma kauba-laevastiku, on ka küllaldaselt kaupu veoks. Uuri-des seda küsimust põhjalikult selgus, et ka praeguse või- ja peekoni-eksporti juures tasuks ära omada vähemalt kaks kaubalaeva. Kuid eksport laieneb. Tuleval aastal on ette näha või ja peekoni väljaveo suurenemist, peale selle on veel munad, teravili jne.

Selles asjas esitas organiseerimise komitee koosolekule kirjaliku resolutsiooni, mis koosoleku poolt vastu võeti.

Resolutsioonis räägitakse laialt Leedu kaupade ekspordist, kui palju saavad valmistajad kahju sellest, et Leedu kaupu veavad võõrad, kui palju kannatab selle all riigi autoriteet, kaupade headus jne.

Seepärast tehakse ettepanek, et selleks küllalt tähtsaks asjaks moodustataks eraldi aktsiaselts vastava kapitaliga, kuhu valitsus mahutaks vähemalt 51%, kuna ülejäänud osa paneksid kokku seltskondlikud ning majanduslikud organisatsioonid ja välisfirmad.

Edasi on ette nähtud, missugused majanduslikud ja finantsorganisatsioonid delegeerivad oma esindajaid organiseerimise komiteesse, nimelt: piimaühisuste liit ja või-eksport. „Pienocentras“, Leedu põllumajand. kooperatiivide liit „Lietukis“, eksporttapa-maja „Maistas“, rahaministeerium ja meremeeste liit. Nende organisatsioonide poolt moodustatud komitee jätkab kaubalaevastiku asutamiseks alustatud tööd.

Soome:

Soome uued tollikõrgendused 1931. aastaks.

Soome tollitariifi põhjalik revideerimine selleks nimetatud erikomitee poolt kestab juba pikemat aega. Arvatakse, et uus tollitariif 1931. aastal saab lõplikult valmis ning pannakse maksma sama aasta lõpupoole.

Kuid valitsus on pidanud tarviliseks juba 1. jaanuarist 1931. a. tollitariifis viia läbi mõningaid muudatusi. Neil päevil esitatigi presidendi poolt kinnitatud seaduseelnõu eduskunnale vastuvõtmiseks. Kiiret tollide tõstmise vajadust põhjendab valitsus sellega, et kaubahinnad maailmaturul viimase aasta jooksul kohutavalt on langenud, seda hindade langemist mõjutatavat veel sageli väljaveopreemiatega või lihtsalt dumpinguga. Mitme kodumaa toiminguala tasuvus olevat muutunud küsitavaks, ettevõteted tõmbuvad kokku, tööpuudus kasvavat jne. Nii on uued tollikõrgendused kõigepealt mõeldud maksma panna kodumaa töö ja toodangu kaitseks, üksikuid kõrgendusi kavatakse siiski ka fiskuse huvides.

Kõigepealt näeb valitsuse kava ette tollide tõstmist põllumajanduse kaitseks. Rukki suhtes pannakse ette liikuvad tollid.

Elusloomade tolli kavatakse tõsta 0:50 pealt 1:—20 kg, elussead 1:—40 pealt smk. 2:—peale kg-it, sealih, soolatud ja suitsetatud, 2:—40 pealt 3:—25 peale, muu sealih 2:— pealt 2:—50 peale kg, liha eriti nimetatata: (loomaliha) soolatud, suitsetatud ja kuivatatud, smk. 1:—80 pealt 3:—50 peale, muul kujul 1:—20 pealt 3:— smk. peale kg.

Kui eelpool toodud lihatolli kõrgendused hakkavad maksma, võib Eestist veel ainult 16. 3. 1930. lisa kaubalepingu kontingendi piirides loomaliha Soome eksporteerida. Tolli tõstmine värske loomaliha pealt 150% võrra näitab, et seda üle ettenähtud kontingendi 1. I 1932. a. peale Soome ei taheta lasta sisse vedada. Lihatolli tõstmine on sihitud vaid Eesti vastu, sest ühestki teisest riigist värsket loomaliha ei ole Soome toodud.

Veel pahem on lugu kartuliga, mille tolli

tahetakse tõsta senise 0:15 smk. pealt 0:45 smk. peale kg. Eesti kartuli toll tuleks seega kaubalepingu järgi 0:30 smk. kg ehk smk. 21:— hektoliitrikt, s. o. praeguste hindade juures 60—70% ad valorem. On arusaadav, et sarnase tolli juures üldse pole enam võimalik eesti kartuleid soome eksporteerida. Vaevalt võib loota, et kartulihinnad tolli tõttu palju tõuseksid. Kuni k. a. 1. septembrini oli selleaastase kartuli toll 0:75 kg, s. o. smk. 60:— hektoliitrikt, kuid kartulihinnad ei tõusnud kogu suve jooksul ka isegi tolli määruseni. Ametlikult poolt seletatakse, et tolli tõstmine 20 penni võrra eesti kartuli kg on leitud õiglasemaks, kuna oma maa kartulikavatajail olevat suuremad kulud kartuli turule toimetamisel.

Et piimasaadustele siseturgu kindlustada, on kavatsus margariini ja selle toorainete tolli tõsta 0:60 pealt smk. 1:60 peale kg. Metallitööstuse alal tõsta jalgrataste, emailitud nõude, naelte, poltide, kruvide ja mutrite tolli; klaasi-

tööstuses tõsta aknaklaasitollid smk. 0:90 pt. smk. 1:— peale, mõned jalanõude ja valmiskübarate tolli paragraafid on ette pandud tähega märkida. Tööstuse kaitseks on ette nähtud ka mõned väljaveotollide kõrgendused; paberipuu smk. 2:— pealt smk. 5:— peale kantmeetrilt, kondid ja vanaraud, mille väljavedu seni oli tollivaba, asetatakse tolli alla smk. 0:10 kg. Kõiki tööstussaadusi puutuvad tollikõrgendused võivad sündida valitsuse ettepanekul ainult tingimusi, kui töösturid kirjaliku kohustuse annavad hindu siseturul mitte tõsta kõrgemale kui need olid 1. novembril 1929. a., välja arvatud juhtumid, kui tooraine hinna tõus või muud asjaolud hinna tõusmise teevad paratamatuks. Fiskuse huvides on ette nähtud tollikõrgendus kohvi ja bensiini pealt (viimaselt smk. 0:30 pealt smk. 0:40 peale). Kuna tollikõrgenduste ettepanek kõigi kodanlike rühmade koalitsiooni valitsuse poolt heaks on kiidetud, ei ole kahtlust, et see läheb läbi.

Toiduainete turg.

London.

Nisu, kaal—496 Ingl. nl.		
Northern Manitoba	27/10 ^{1/2}	
Hard Winter	—	
Rosario Santa	25/	
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.		
Manitoba	21/9	
Austraalia	20/7 ^{1/2}	
Kansas	24/6	
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal — 370 Ingl. naela	16/3	
California, kaal — 420 Ingl. naela	32/—	
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela La Plata	11/—	
Canada nr. 2	—	
Donau	10/9	
22. XI. Linad, cif.		
Riga Livonian Z. K.	39.—	
Pärnu H. D.	35.—	
Slanetz U/A Medium	39.— 46.—	
„ Bacon, kaal 112 Ingl. n.		
Iiri	sh. 94.— 104.—	
Daani	70.— 76.—	
Kanada	—	
Hollandi	65.— 73.—	
Munad, kaal — 120 Ingl. naela		
Inglise	20.— 28.—	
Daani	20.— 22.—	
27. XI. Või.		
Daani	—	
Läti	—	
Leedu	—	
Eesti	—	
Siberi	—	
Uus Merimaa	103—103	

Hamburg.

27. XI. Nisu.		
Sisemaa, tonni eest	Rmk.	262—266
Manitoba, cif 100 kg. eest term.	fl.	7.40
Western II, cif 100 kg. eest	„	—
Hard Winter, 100 kg. eest termiin	„	—
„ Rukis.		
Sisemaa, tonni eest loco	Rmk.	164—168
„ Kaerad.		
Sisemaa, tonni eest	„	154—160
„ Odrad, suve		
Sisemaa, tonni eest	„	184—220
Odrad, talve		
Sisemaa, tonni eest	„	180—182
Suhkur.		
Hollandi, laadimisel	sh.	7/1 ^{1/2}
C. S. R. — do —	„	6/9
Poola, — do —	„	6/9
Java,	„	8/1 ^{1/2}
„ Riis, Burmah II, 50 kg. eest	„	14/3
„ Rasv.		
American Purelard	\$	28 ^{1/4}
Steamlard	„	26 ^{1/4}
Või.		
Sisemaa või I sort	Rmk.	137.—
„ „ II „	„	123.—
„ „ III „	„	107.—
Eesti	„	145.—147.—
Soome	„	—
Läti punane	„	148 ^{1/2} —146 —
„ must	„	—
Siberi	„	—

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	15. XI	17. XI	18. XI	19. XI	20. XI	21. XI	22. XI	24. XI	25. XI	26. XI	27. XI
Frank . . .	123.645	123.67	123.67	123.66	123.64	123.60	123.60	123.62	123.62	123.59	123.59
Dollar . . .	4.85 ^{19/32}	4.8562	4.8561	4.8566	4.8572	4.8562	4.85 ^{19/32}	4.8560	4.8562	4.8557	4.8557
Rootsi kroon	18.10	18.092	18.092	18.093	18.096	18.095	18.0950	18.093	18.092	18.09	18.09
Daani kroon	18.16	18.162	18.16	18.161	18.161	18.161	18.16 ^{3/8}	18.161	18.156	18.155	18.156
Norra kroon	18.16	18.158	18.158	18.16	18.16	18.16	18.16	18.16	18.16	18.161	18.161
Saksa mark .	20.885	20.381	20.379	20.378	20.38	20.376	20.37 ^{3/4}	20.368	20.363	20.368	20.367
Soome mark	193.—	192.95	192.95	192.92	192.95	192.92	192.95	192.95	192.95	192.92	192.92
Floriin . . .	12.075	12.0712	12.0693	12.0693	12.0740	12.0712	12.06 ^{3/4}	12.0646	12.0675	12.0650	12.0625
Liira	92.775	92.75	92.75	92.75	92.77	92.76	92.75 ^{1/2}	92.77	92.77	92.77	92.77
Helveetsia fr.	25.045	25.058	25.048	25.06	25.057	25.06	25.05 ^{3/4}	25.06	25.072	25.08	25.072507
Cehhosl. kr. .	163.75	163.80	163.78	163.77	163.78	163.78	163.75	163.78	163.76	163.76	163.74
Belgia frank	34.825	34.828	34.832	34.83	34.828	34.83	34.8350	34.831	34.829	34.827	34.822
Sillingid . . .	34.485	34.483	34.493	34.493	34.503	34.503	34.4950	34.50	34.493	34.493	34.493
Pengo	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77
Latt	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23	25.24	25.23	25.23	25.23	25.23	25.23
Litt	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Červ.	9.441	9.441	9.441	9.437	9.437	9.437	9.441	9.437	9.437	9.437	9.437
Eesti kroon .	18.23	18.24	18.23	18.24	18.24	18.23	18.24	18.24	18.23	18.23	18.23
Höbe p/unts	16 ^{3/4}	16 ^{11/16}	16 ^{9/16}	16 ^{5/8}	16 ^{11/16}	16 ^{5/8}	16 ^{5/8}	16 ^{1/2}	16 ^{1/2}	16 ^{1/2}	16 ^{9/16}
Plaat. p/unts	110/—										
Kuld p/unts .											

	B E R L I N										
	13. XI	14. XI	15. XI	17. XI	18. XI	20. XI	21. XI	22. XI	24. XI	25. XI	26. XI
Naelsterling .	20.382	20.382	20.382	20.379	20.38	20.379	20.376	20.374	20.369	20.362	20.371
Frank	16.485	16.486	16.483	16.481	16.478	16.479	16.482	16.484	16.477	16.473	16.476
Dollar	4.1965	4.1965	4.1970	4.196	4.197	4.1960	4.1955	4.1955	4.1950	4.1935	4.1950
Rootsi kroon	112.54	112.57	112.58	112.63	112.62	112.62	112.59	112.58	112.57	112.55	112.58
Daani kroon	112.24	112.23	112.23	112.22	112.21	112.19	112.19	112.18	112.17	112.15	112.21
Norra kroon	112.23	112.23	112.23	112.21	112.22	112.20	112.20	112.19	112.16	112.14	112.16
Soome mark	10.56	10.561	10.564	10.562	10.562	10.56	10.559	10.559	10.557	10.552	10.555
Floriin	168.89	168.78	168.76	168.73	168.82	168.78	168.80	168.80	168.80	168.73	168.80
Liira	21.965	21.96	21.965	21.965	21.965	21.965	21.965	21.96	21.95	21.94	21.95
Helveetsia fr.	81.40	81.31	81.31	81.30	81.35	81.315	81.325	81.28	81.27	81.20	81.205
Belgia frank	58.53	58.51	58.525	58.51	58.505	58.51	58.495	58.48	58.48	58.46	58.48

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvillase kotiga.
Pütlijahu:

Kroonid.

Kroonid.

Rukkipütül patent (à 50 kg.)
harilik
„Eesti Parem“ saiajahu (à 50 kg.)
„Kalev“
„Taara“
„Kungla“
„Sampo“
Manna
Granular
„poolsõre“
„sõre“

100 kg. 30.00
” 26.50
” 45.50
” 41.50
” 41.00
” 36.00
” 30.30
” 48.00
” 48.50
” 47.70
” 48.70

Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise 100 kg. 46.00—50.00
sõre, Ameerika ja Inglise ” 47.00—50.00
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski Jahu: rukki ” 14.30—15.20
rukkipütül ” 25.50—26.50
nisu, pehme ”
sõre ” 30.30—48.70

		Kroonid.			Kroonid.
Manna (ä 50 kg.)	100 kg.	—	Koks, kütte	1000 kg.	43.00—43.50
Granular	" "	—	" gaasi, Tall. gaasivabrik	"	35—40
" poolsõre	" "	—	Kütteturvas (Riigi turbatööst.)	"	12.50
" sõre	" "	—	Põlevkivi, I sort A fr. Kohtla j.	"	6.10
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.		" I " B	"	5.50
Jahu: rukki	"	14.35—14.95	" II "	"	4.90
" " püül	"	25.20—26.00	" III "	"	2.75
" nisu, pehme — sõre	"	30.60—49.—	" asfalt, mastiks, netto	100 kg.	7.25
Nisu, Eesti	"	18.70—22.—	" fenolaat, netto	"	9.00
Rukis, Eesti ja Poola, segu	"	13.50—14.00	Karbolineum A & B	"	17.—
" Poola	"	—	" C, netto	"	15.—
Kaerad, toidu, Eesti	"	8.50—9.00	Estobituumen-pigi D & E, netto	"	10.25—10.75
" " Vene	"	8.50—9.00	" tooresõli, netto	"	7.25
Odrad, õlle, Poola	"	19.50—20.00	" raskeõli	"	10.25
" toidu, Eesti	"	14.75—15.25	" mootornafta	"	9.—
Herned, rohelist, Vene	"	—	Imbutusõli A, netto Kohtla j.	"	10.—
" valged, Vene	"	—	" B " "	"	9.50
Ristikhein, punane, Siberi, külvi	"	—	" C " "	"	9.—
Riis, Burma II	"	36.00—36.50	Katuselakk, franko jaam	"	10.50
Kartulid, piirituse	"	1.50—1.60	Raualakk, franko jaam	"	25.00
Kartulitärklis „Superieur“	"	28.—	Raud, sordi	"	13.00—14.00
Siirup, kartuli, 420/0	"	35.—	" vits	"	16.00—22.00
Glükoos	"	33.—	" plekk	"	17.00—24.50
Või, eksport, I sort	1 kg.	2.10—2.15	" plekk, tsingitud	"	32.00—33.50
Margariin, välismaa	"	1.17—1.22	" talad	"	13.00—14.00
" kodumaa	"	1.09—1.15	Teras, inglise	"	70.00—100.00
Kaseiin, Eesti	100 kg.	60.00—65.00	" Saksa	"	70.00—100.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg.	1.80—2.00	" vedru	"	22.00—24.00
Munad, eksport, I s. (kast 360 tk.)	kast	41.40—43.20	" talla, ree	"	16.00—16.75
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.25—1.70	Inglitina	"	3.40—3.50
" Inglise	"	1.20—1.45	Seatina	"	50.00
Kohv, Rio, Santos	"	2.30—2.50	Vaskplekk, punane	"	150.00—180.00
" Kesk-Ameerika sordid	"	3.10—4.80	" valge	"	140.00—150.00
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"	5.00—5.50	Tsinkplekk	"	50.00—65.00
" " Orange Pekoe, Java	"	3.80—5.00	Masinaõli,	"	27.00—28.00
" " Moning, Hiina	"	4.00—4.70	" Poola	"	22.90
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg.	—	" Ameerika	"	29.00—31.50
" " Ceh.-Slov.	"	—	Mootorõli	"	35.40—42.70
" " Poola	"	26.70—27.00	Autoõli, Ameerika	"	39.65—105.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"	3.40	Linaseemneõli	"	83.00
" jaam Irboska ja Narva	"	3.40	Värniits	"	85.00
" " Saksa	"	3.40	Tsilindriõli, Ameerika	"	34.00—35.00
Heeringad, Schöti Matties	tünn	50.00—53.00	" Vene 280 ⁰	"	33.00
" " Schöti Matfulls	"	64.00—67.00	" " 320 ⁰	"	65.00—70.00
" " Norra	"	35.—	" " Ameerika 280 ⁰	"	31.50—36.60
Liha, sea, I sort	1 kg.	0.80—0.85	" " 320 ⁰	"	44.00—54.90
Liha, looma, I sort	1 kg.	0.45—0.55	Nafta, Vene	"	12.00—13.00
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	12.00	" Ameerika	"	12.00—13.00
" päevalille	"	13.00	" Poola	"	—
" suhkrupeedi	"	5.00	Petrooleum, Vene, sisternid ja	"	
" kookos	"	—	vaadid	"	11.00—13.00
Jahu, päevalille	"	13.60	" Am., sistern. ja vaadid	"	11.00—13.00
Segajõutoit I s.	"	10.50	" Poola	"	—
" II s.	"	14.00	Bensiin, Vene	"	40.00
Sojatangud	"	—	" " II sort	"	37.25
Nisukliid	"	6.50	Bensiin, Ameerika	"	40.00
Puuvillane riie Bias, netto	meeter	0.51—0.62	" Poola	"	—
" " Mitkal	"	0.37—0.47	Pesusooda, kodumaa	"	9.00—9.50
Lina, Petseri saatejaam	1000 kg.	5.49—5.79	Seebikivi	"	28.00—29.00
" Võru	"	518.50—549	Värvid, nigros., veessulav, välism.	1 kg.	5.50
" Liivi	"	457—472.75	" tsinkvalge, välism.	"	0.73—0.78
" Tartu	"	457—472.75	" tinavalge, " "	"	0.85—0.86
Õlilinnaseemned, 90% ⁰ , basis,	"	—	" ooker, " "	"	0.17—0.24
saatejaam	100 kg.	13.40	Vätisained, salpeeter, Čiili	kott	—
Linaseemned, külvi, 95% ⁰ , basis,	"	—	" superfosfaat 17—18%	"	—
saatejaam	"	15.25	" Thomasjahu 15—16%	"	—
Kivisüsi, auru, Yorkshire,	"	—	" Lubjasalpeeter	"	—
2 korda pestud	1000 kg.	27.50—28.00	Kaalisool	"	—
" " Newcastle	"	26.50	" 40%	"	—
" " sepa	"	28.30	" Kainiit 12%	"	—
			Vävelhapuammoniaak	"	—

Lubjalümmastik	kolt	—
Fosforiit Eesti 25—27%	"	—
Lennasalpeeter 26%	"	—
Nitrofoska	"	—
Paber, rotatsiooni	100 kg.	23 20
Tsement, Portland, Kunda, püüt 170 kg.	tünn	8 90
Kriit, toores	100 kg.	5.45—6 70
" pestud	"	6.00—7 00
Kiviõrv	"	—
Puutiõrv	"	—
Lubi	"	3.05
Kips, tükkides, franko vagun		
Irboska 1000 kg.		15.25
" jahvatatud		24.40
" krohvimise		36.60—42.70
Telliskivid, I s. Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.		47.50—50.00
Silikaat I s., fr. vabrik	"	45.—
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)	"	130.—
Nahk, talle, Eesti	1 kg.	2.70—3.30
Nahk, talle, Ameerika tooresn. valmistatud, I srt.	"	3.40
Nahk, talle, Ameerika tooresn. valmistatud, II srt.	"	3.30

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling inglise naela (lbs) eest ingl. pensi (d) loko 24. XI 30. 5.93, dets. 5.65, jaan. 5.74, märts 5.88, 25. XI 30. 5.94, dets. 5.72, jaan. 5.79, märts 5.92.

Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas 23. XI—29. XI 1930.

Peekonsigade tapakaalud I sort	II sort	III sort
60—72 kg	0,76	0,72
55—59,5 " }	0,72	0,69
72,5—75 " }		
50—54,5 " }	0,69	0,67
75,5—80 " }		

Lina

Prahid:

Tallinn — Stettin	1000 kg.	sh	22/6
" — Ghent	1016 kg.	"	23/—
" — Dundee	"	"	32/—
" — Belfast	"	"	47/6

Puumaterjalid

Standard

Tallinn — London	"	sh	37/6
" — Hull	"	"	40/—
" — Manchester	"	"	45/—
" — Grangemouth	"	"	35/—
" — Belfast	"	"	57/6
" — Dundee	"	"	36/—
" — Antwerpen	"	"	32/6
" — Ghent	"	"	30/—
" — Rotterdam	"	hfl.	18/—
" — Amsterdam	"	"	20/—

Segakaup

Tallinn — Stettin	1000 kg.	sh	18—25/—
" — London	1016 kg.	"	15—40/—
" — Stokholm	1000 kg.	rkr.	10—30
" — Stettin	või tünn	sh	1/6
" — London	"	"	3/—

Tallinna börsi kursisedel.

„Kaub.-tööstuskoja Teataja“ 1. dets. 1930. Nr. 23.

		20 XI	21 XI	22 XI	25 XI	26 XI	27 XI
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.7475	3.7470	3.7480	3.7480	3.7480	3.7480
	M.	3.7575	3.7570	3.7580	3.7580	3.7580	3.7580
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
	M.	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
London	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
	M.	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	89.30	89.30	89.35	89.35	89.40	89.35
	M.	89.90	89.90	89.95	89.95	90.—	89.95
Helsingi	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43
	M.	9.48	9.48	9.48	9.48	9.48	9.48
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.60	100.55	100.60	100.60	100.60	100.60
	M.	101.20	101.15	101.20	101.20	101.20	101.20
Kopenh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.20	100.20	100.20	100.20	100.25	100.25
	M.	100.80	100.80	100.80	100.80	100.85	100.85
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.20	100.20	100.25	100.20	100.20	100.20
	M.	100.80	100.80	100.85	100.80	100.80	100.80
Pariis	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.70	14.70	14.75	14.70	14.70	14.75
	M.	14.95	14.95	15.00	14.95	14.95	15.—
Amsterd.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.80	150.75	150.80	150.85	150.80	150.85
	M.	151.60	151.55	151.60	151.65	151.60	151.65
Riig	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.10	72.10	72.10	72.10	72.10	72.10
	M.	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.65	72.65	72.65	72.65	72.60	72.55
	M.	73.25	73.25	73.25	73.25	73.20	73.15
Brüssel	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.25	52.25	52.25	52.25	52.25	52.25
	M.	52.75	52.75	52.75	52.75	52.75	52.75
Milaano	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.60	19.60	19.60	19.60	19.60	19.60
	M.	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—
Praha	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10
	M.	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30
Viin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.75	52.75	52.75	52.75	52.75	52.75
	M.	53.35	53.35	53.35	53.35	53.35	53.35
Budapest	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.55	65.55	65.55	65.55	65.55	65.55
	M.	66.25	66.25	66.25	66.25	66.25	66.25
Varssav	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.85	41.85	41.85	41.85	41.85	41.85
	M.	42.65	42.65	42.65	42.65	42.65	42.65
Kaunas	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	37.05	37.05	37.05	37.05	37.05	37.05
	M.	37.65	37.65	37.65	37.65	37.65	37.65
Moskva	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192.75	192.75	192.75	192.75	192.75	192.75
	M.	194.25	194.25	194.25	194.25	194.25	194.25
Danzig	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.80	72.80	72.80	72.80	72.80	72.80
	M.	73.40	73.40	73.40	73.40	73.40	73.40